

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Erik Jurista

ZMLUVNÉ PRÁVO AUTORSKÉ

Diplomová práce

Vedúci diplomovej práce: JUDr. Veronika Křestanová, Dr.

Katedra: Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Dátum vypracovania práce: 1. septembra 2011

Prehlasujem, že som predkladanú diplomovú prácu vypracoval samostatne, všetky použité pramene a literatúra boli riadne citované a práca nebola využitá k získaniu iného alebo rovnakého titulu.

V Prahe, dňa 1.septembra 2011

.....

Erik Jurista

Ďakujem vedúcej svojej diplomovej práce JUDr. Veronike Křeřtanovej, Dr. za ochotu a pomoc pri jej vypracovaní a svojej rodine za morálnu podporu a trpezlivosť.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Všeobecná úprava uzatvárania zmlúv.....	2
2.1 Pravidlá kontraktácie v OZ.....	2
2.2 Určenie režimu OZ alebo ObchZ.....	4
2.3 Použitelnosť medzinárodných zmlúv a unijného práva.....	5
3. Špecifiká v úprave autorského práva.....	5
3.1 Práva osobnostné a majetkové.....	5
3.2 Prevod práv translatívny a konštitutívny.....	6
3.3 Autorské dielo.....	6
3.4 Autor a subjekt majetkových autorských práv.....	7
4. Druhy zmlúv s ingerenciou do autorského práva.....	8
4.1 Typová licenčná zmluva.....	8
4.1.1 Základné ustanovenia	8
4.1.2 Výhradná a nevýhradná licencia.....	10
4.1.3 Poskytnutie oprávnenia tretej osobe.....	11
4.1.4 Odmena.....	11
4.1.5 Obmedzenie licencie.....	13
4.1.6 Obmedzenie nadobúdateľa licencie.....	15
4.1.7 Rozmnoženina pre autora.....	16
4.1.8 Odstúpenie od zmluvy pre nečinnosť nadobúdateľa príslušnej licencie.....	16
4.1.9 Odstúpenie od zmluvy pre zmenu presvedčenia autora.....	18
4.1.10 Zánik licencie.....	19
4.1.11 Podstatné, obvyklé a občasné náležitosti typovej licenčnej zmluvy.....	20
4.2 Nakladateľská zmluva ako osobitný podtyp zmluvy licenčnej.....	21
4.2.1 Vymedzenie nakladateľskej zmluvy.....	21
4.2.2 Dispozitívna výhradnosť zmluvy.....	22
4.2.3 Právo na autorskú korektúru.....	22
4.2.4 Účinky rozobratia nákladu.....	24
4.3 Podlicenčná zmluva.....	25
4.4 Zmluva o prevode licencie.....	26

4.5 Zmluva o predaji podniku.....	27
4.5.1 Predaj podniku v insolvenčnom konaní.....	28
4.6 Zmluva o dielo.....	30
4.7 Zmluvy uzatvárané kolektívnym správcom.....	32
4.7.1 Zmluva o zastupovaní autorských majetkových práv.....	34
4.7.2 Licenčná zmluva k individuálne určenému predmetu ochrany.....	35
4.7.3 Hromadná zmluva.....	36
4.7.4 Kolektívna zmluva.....	38
4.7.5 Sprostredkovatelia kolektívnych a hromadných zmlúv.....	38
4.8 Autorskoprávne zmluvy pri mnohosti autorov.....	39
4.8.1 Zmluva upravujúca vzťahy medzi spoluautormi.....	40
4.8.2 Zmluva upravujúca režim zamestnaneckého diela.....	41
4.8.3 Zmluvná úprava vzťahov medzi autormi kolektívneho diela.....	42
5. Kontrakčná povinnosť.....	43
5.1 Spoluautori.....	43
5.2 Zamestnanecké dielo.....	44
5.3 Školské dielo.....	44
5.4 Kolektívny správca.....	45
6. Návrhy „de lege ferenda“	46
6.1 Zmluva o poskytnutí/postúpení práva výkonu majetkových práv k dielu.....	46
7. Záver.....	49
Zoznam použitých skratiek.....	50
Zoznam použitej literatúry a prameňov (podľa abecedy).....	51
Zoznam príloh.....	52
Summary: Contractual copyright.....	53
Kľúčové slová/Keywords.....	54

1. Úvod

Ako právo autorské môžeme súhrnne nazvať právnu úpravu tých ľudských činností, pre ktoré je typické vyjadrenie individuality ich pôvodcu. Vývoj spoločnosti ukazuje, že človek vo svojom vnútri skrýva nielen potrebu tvoriť, popisovať a vylepšovať veci ovplyvňujúce jeho každodenný, praktický život (činnosť vedecká), ale aj potrebu uspokojiť tú z vlastností, ktorá robí človeka človekom. Len ten totiž potrebuje okrem potravy v pôvodnom zmysle slova aj potravu duševnú, a práve tú mu poskytuje činnosť umelecká, ako druhá skupina prejavov vyjadrujúca ľudskú jedinečnosť, rozlišujúca jedincov medzi sebou. Vyjadrením tejto jedinečnosti sa stáva autorské dielo. To nie je ani vecou¹, ani pohľadávkou, napriek tomu mu však nemožno uprieť istú majetkovú (a inú) hodnotu, ktorá je hodná ochrany a nakladanie s ktorou je vhodné upraviť právom. V Českej republike sa tak deje prostredníctvom autorského zákona, ktorý sa okrem základných inštitútov a otázok zaoberá nakladaním s výsledkami tvorivej duševnej činnosti. Tie totiž obvykle nezostávajú v zásuvkách svojich tvorcov, naopak, pravidlom býva záujem sprístupniť ich verejnosti za spravodlivých podmienok, zväčša spočívajúcich v poskytnutí odmeny autorovi používateľom diela a stanovení pravidiel, za ktorých je možné dielo použiť. Vytvorenie podmienok pre zabezpečenie možnosti tvorby a použitia týchto duševných hodnôt a pre stimuláciu tvorcov a zabezpečenú pozíciu používateľov je jednou zo základných úloh práv na ochranu duševného vlastníctva², medzi ktoré patrí aj právo autorské.

1. decembra 2010 uplynulo už desať rokov od účinnosti nového autorského zákona č. 121/2000 Sb. Zákon, po novom postavený na základných zásadách súkromného práva s prioritným postavením zásady zmluvnej voľnosti³, ktorý si kládol za cieľ nahradiť dovtedy platný a účinný autorský zákon č. 35 z roku 1965, bol ku dňu odovzdania tejto diplomovej práce už niekoľkokrát novelizovaný⁴. Zmeny sa nevyhli ani úprave zmluvných vzťahov strán vystupujúcich vo sfére práva autorského.

¹ Tak sa vyslovuje napr. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I, II, 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, opačný prístup viď napr. Eliáš, K. Vlastnické právo. Paradigmata českého pojetí pod zkušebním kamenem kontinentální právní kultury. Právní rádce č. 22, 2005 a tiež návrh nového občianskeho zákonníka

² Švestka, J., Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné. Svazek III. 5. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2009

³ Dôvodová správa k zákonu č. 121/2000 Sb.

⁴ Novelý v zákonoch č. 81/2005, 61/2006, 186/2006, 216/2006, 168/2008, 41/2009, 227/2009 Sb.

Táto práca má preto za cieľ podať aktuálny a pokiaľ možno ucelený prehľad súboru právnych noriem, ktorý je možné súhrnne nazvať ako zmluvné právo autorské. Okrem základných zmluvných typov vymedzených v autorskom zákone je treba pamätať aj na zmluvy upravujúce iné, než najobvyklejšie licenčné vzťahy medzi autorom umeleckého či vedeckého diela a jeho používateľom. Či už ide o zmluvy o prevode licencie, predaji podniku, vytvorení diela alebo ďalšie, tam všade sa môže uplatniť aj autorskoprávna úprava. Venovať sa všetkým mysliteľným zmluvám autor tejto práce nemôže nielen z dôvodov obmedzeného rozsahu práce, ale hlavne preto, že nie je dosť dobre možné postihnúť úpravu ako celok v jej rozmanitosti vyplývajúcej z povahy autorského práva ako predovšetkým práva súkromného, a preto bude dôraz kladený na zmluvy vyskytujúce sa v praxi najčastejšie.

V súvislosti s uzatváraním súkromnoprávných zmlúv sa javí ako vhodné načrtnúť aj všeobecné otázky uzatvárania zmlúv ako v práve občianskom, tak i obchodnom. Bez zaujímavosti nie je ani otázka režimu, či už občianskoprávneho alebo obchodnoprávneho, ktorým sa daná zmluva bude riadiť. Napriek nespochybniteľnej povahe práva autorského ako odvetvia práva súkromného sa ani ono nevyhlo niektorým prielomom do jeho zásad. Ide predovšetkým o otázku kontraktačnej povinnosti, ktorá je závažným verejnoprávnym prielomom do zásady zmluvnej voľnosti (a teda aj možnosti zmluvu neuzatvoriť).

Otázka nakladania s autorským dielom, ktorého autorom nie je autor jediný, bude ďalšou, ktorej sa v práci dostane pozornosti. Okrem diela spoluautorov pripadajú do úvahy aj diela kolektívne či zamestnanecké. Úprava vzťahov medzi spoluautormi je taktiež jednou z oblastí, ktoré je možné riešiť zmluvne.

Nakoniec, nie však podľa dôležitosti, bude pozornosť venovaná niekoľkým návrhom „*de lege ferenda*“.

2. Všeobecná úprava uzatvárania zmlúv

2.1 Pravidlá kontraktácie v OZ

Pri uzatváraní akejkoľvek súkromnoprávnej zmluvy podľa českého práva ja treba vyjsť z predpokladu, že základ právnej úpravy vzťahov medzi osobami ako subjektmi súkromného práva sa nachádza v zákone č. 40/1964, občianskom zákonníku. Ten funguje ako základný kódex súkromného práva, pričom platí, že úprava niektorých

oblastí môže byť zverená zákonu osobitnému. Tak je tomu aj v prípade právnych vzťahov vznikajúcich z výsledkov duševnej tvorivej činnosti⁵, kde predmetnú úpravu obsahuje autorský zákon. Ak však osobitné právne predpisy úpravu určitých otázok neobsahujú buď vôbec, alebo v plnom rozsahu, alebo ak nemajú tieto predpisy svoju vlastnú špeciálnu úpravu, použije sa subsidiárne všeobecná úprava občianskeho zákonníka.⁶ V prípade autorského práva zmluvného tak pôjde predovšetkým o úpravu požiadaviek na právne úkony obsiahnutú v §34 a nasl. OZ a pravidlá kontraktácie uvedené v §43 a nasl. OZ.

Úvahy o uzatváraní zmlúv však nie je vhodné obmedziť len na prípady, v ktorých pôjde o zmluvy licenčné (prípadne ich zákonné podtypy). Aj keď tieto prípady budú v praxi nepochybne najčastejšie sa vyskytujúce (a AZ pre ne upravuje niektoré odchýlky od všeobecnej úpravy obsiahnutej v OZ), netreba zabúdať na ostatné zmluvné typy, často žiadnym zákonom neupravené. Podľa §51 je totiž uzatváranie zmlúv, ktoré nie sú zákonom upravené, výslovne povolené, ale len pokiaľ neodporujú obsahu alebo účelu tohoto zákona. Medzi takéto zmluvy bude nepochybne možné zaradiť napríklad zmluvu, ktorou si spoluautori diela medzi sebou upravia vzťahy vyplývajúce z ich spoluautorstva.

Vzhľadom na uvedené je preto dobré na tomto mieste podať prehľad pravidiel, na ktoré je nutné pri uzatváraní zmlúv pamätať. Na prípadné odchýlky bude upozornené pri detailnom pohľade na jednotlivé zmluvné typy. Pretože tak ako podanie, tak aj prijatie návrhu na uzatvorenie zmluvy sú právnymi úkonmi, je treba upriamiť pozornosť najprv na ich náležitosti. Právny úkon je prejav vôle, ktorý môže byť učinенý ako konaním, tak i opomenutím, a to buď výslovne, alebo iným spôsobom (mlčky, konkludentne). OZ ďalej ustanovuje požiadavku slobodnej a vážnej vôle a určitosti a zrozumiteľnosti jej prejavu. Osoba, ktorá ho činí, musí mať spôsobilosť k právnym úkonom, alebo môže byť k právnemu úkonu zastúpená. Pri nedostatku každej z týchto podmienok bude sankciou neplatnosť právneho úkonu, a to absolútna. Možné je ukladanie podmienok podmieňujúcich vznik, zmenu alebo zánik práva či povinnosti. Čo sa týka formy, platí pravidlo, že právne úkony môžu byť učinенé ústne, pokiaľ zákona alebo dohoda účastníkov neustanoví inak. Ak nebola dodržaná požiadavka dohodnutej písomnej formy, je právny úkon relatívne neplatný (čo znamená, že neplatnosti sa musí dovolať

⁵ §1 odst. 3 OZ

⁶ Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.

strana, ktorá ju sama nespôsobila). Rovnaká úprava neplatnosti sa vzťahuje aj na úkony učinené v omyle (za podmienok §49a OZ).

Pomerne podrobná je úprava týkajúca sa uzatvárania zmlúv. Tento proces je možné rozdeliť do dvoch vývojových fáz, ktorými sú podanie návrhu a jeho následné prijatie. Podľa OZ je možné uzatvorenie zmluvy navrhnúť len jednej alebo viacerým určitým osobám. Voči prítomnej osobe návrh pôsobí ihneď, voči neprítomnej od doby, kedy ho dostane. Z toho vyplýva možnosť zrušiť ho skôr, než ho adresát dostane. (prípadne zároveň s návrhom). Návrh môže byť podaný ako odvolateľný, neodvolateľný, prípadne s určením lehoty k prijatiu. Od toho sa potom bude odvíjať čas a spôsob jeho zániku. Návrh zaniká aj jeho odmietnutím. Včasné a bezvýhradné prijatie návrhu znamená uzatvorenie zmluvy. Zmluva však nie je uzatvorená mlčaním alebo nečinnosťou bez ďalšieho. Vymedzenie rovnakého obsahu inými slovami je prípustné. V prípade obsahových zmien pôjde o nový návrh zmluvy. Písomné prijatie je účinné okamihom, keď príde navrhovateľovi. Za podmienok §50a OZ je však možné uzatvoriť aj zmluvu o zmluve budúcej.

2.2 Určenie režimu OZ alebo ObchZ

Špecifikom českého práva je fakt, že na súkromnoprávne vzťahy sa v určitých prípadoch vzťahuje režim práva obchodného, ktoré je vo vzťahu k právu občianskemu v pozícii špeciality. Tieto prípady sú vymedzené v §261 a 262 ObchZ. Pre oblasť autorského práva to znamená možnosť, že na vzťahy medzi stranami automaticky dopadne režim ObchZ v prípadoch vymenovaných v §261, prípadne, že strany si podľa zásad zmluvnej voľnosti tento režim zvolia v intenciách ustanovenia §262 ObchZ. Stanovenie režimu uplatňovaného na záväzkový vzťah je dôležité hlavne preto, že špecifiká záväzkových vzťahov voči všeobecnej úprave obsiahnutej v OZ upravené v ObchZ sú významné a majú značný dosah⁷. Či už ide o doplnenie alebo priamo zmenu úpravy v oblasti uzatvárania a plnenia zmlúv, omeškania, zodpovednosti za škodu alebo rozdielnu premlčaciu lehotu, všetko sú to otázky, zodpovedanie ktorých je dôležité z hľadiska právnej istoty účastníkov právnych vzťahov. V prípade, že zmluvný vzťah v oblasti práva autorského podlieha okrem OZ aj zákonníku obchodnému, je nutné uvedomiť si dôsledky takejto situácie. Do úvahy pri posudzovaní takéhoto vzťahu je treba

⁷ Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M., a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009

vziať pyramídu troch zákonov, základňu ktorej tvorí OZ, jej strednú časť ObchZ a vrchol zákon autorský. Pritom platí, že zákon v takejto pyramíde vyššie postavený má prednosť pred zákonom nižším podľa zásady „*lex specialis derogat generali*“.

2.3 Použitelnosť medzinárodných zmlúv a unijného práva

Ak skúmame úpravu akejkoľvek právnej oblasti v českom práve, pohľad by nebol úplný bez toho, aby sme vzali do úvahy úpravu obsiahnutú v rámci medzinárodných zmlúv či unijného práva, ktoré sú, či už podľa čl. 10 a 10a Ústavy Českej republiky alebo príslušných rozhodnutí ESD súčasťou českého právneho poriadku. Z najvýznamnejších prameňov majúci pôvod mimo zákonodárnu činnosť Parlamentu ČR možno spomenúť Bernský dohovor v jeho Parížskej revízii spravovaný Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO), Všeobecný dohovor o práve autorskom uzatvorený v Ženeve, „Rímsky dohovor“ z roku 1961, ďalej dohoda TRIPS a internetové zmluvy WIPO. Okrem týchto medzinárodných zmlúv sa právom autorským zaoberá množstvo smerníc a nariadení EU.

Čo sa však týka autorského práva zmluvného, je možné uzatvoriť, že medzinárodné dokumenty ponechávajú jednotlivým štátom značnú voľnosť, ide teda o oblasť upravenú prevažne normami práva národného.

3. Špecifiká v úprave autorského práva

Rozbor aktuálnej právnej úpravy licenčnej zmluvy v autorskom zákone nie je možný bez predošlej znalosti niektorých zásad, na ktorých je postavený autorský zákon, ako aj teoretického poňatia autorského diela v ňom.

3.1 Práva osobnostné a majetkové

AZ vychádza z koncepcie dualizmu, respektíve quasidualizmu⁸ subjektívneho práva autorského. To znamená, že obsahovo je toto subjektívne právo rozdelené na výlučné práva osobnostné a výlučné práva majetkové. Je to určitý posun oproti predošlej úprave, kde sa uplatňovala zásada jednoty osobnostných a majetkových práv autora (teória monizmu subjektívneho autorského práva). Zatiaľ čo osobnostné práva smrťou

⁸ Kříž, J., et al. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1.9.2005. Praha : Linde, 2005

autora zanikajú a nie sú žiadnym spôsobom prevoditeľné, práva majetkové, uchovávajú si svoju komerčnú využiteľnosť, trvajú ešte 70 rokov po autorovej smrti, kedy prechádzajú na jeho právneho nástupcu.

Ako osobnostné, tak aj majetkové práva majú povahu absolútnych práv, pôsobia teda bez ďalšieho „*erga omnes*“. To však nevyklučuje existenciu práv relatívnych, záväzkových, ktoré môžu vzniknúť či už „*ex contractu*“ (typicky licenčná zmluva) či „*ex delicto*“ (napr. použitie diela bez súhlasu autora).

Výpočet osobnostných práv uvádza §11 AZ. Ide predovšetkým o práva autora rozhodovať o zverejnení diela, osobovať si autorstvo, právo na nedotknuteľnosť diela a pod.

Čo sa týka práv majetkových, ich demonštratívny výpočet (demonštratívny vzhľadom na ustanovenie odst. 5) podáva §12 AZ. Ich podstatou je právo autorské dielo použiť alebo nechať použiť na základe licenčnej zmluvy, a niekoľko ďalších majetkových práv.

3.2 Prevod práv translatívny a konštitutívny

Ako už bolo spomenuté, zmluvne je možné nakladať len s tou časťou práv, ktorá patrí do kategórie majetkových. Ide však o nakladanie veľmi špecifické. AZ stojí na princípe nescudziteľnosti (t.j. zákaze translácie) autorských práv. Autor tak zo zákona nie je oprávnený na iného previesť právo ako také, je však oprávnený zmluvne sa zaviazat, že strpí zásah do svojho absolútneho práva druhou zmluvnou stranou. Spravidla sa tak bude diať za súčasného poskytnutia odmeny protistranou. Autor tak druhému zriaďuje (konštituuje) oprávnenie dielo použiť, jeho autorské právo však nezaniká (odtiaľ označenie „konštitutívny prevod práv“). Okrem zmluvy môže byť podobné právo konštituované aj „*ex lege*“ (viď §12 odst. 1 za bodkočiarkou AZ). Povinnosť autora teda nespočíva v akcii typu „*dare*“, ale „*pati*“⁹. Po zániku takéhoto oprávnenia sa autorské právo obnoví v celej svojej šírke, podobne flexibilne ako je tomu u práva vlastníckeho. Ustanovenie §12 odst. 2 tak výslovne zavádza konštitutívny prevod ako jediný možný prevod majetkových práv v oblasti práva autorského.

⁹Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

3.3 Autorské dielo

Keďže predmetom zmluvného práva autorského býva predovšetkým autorské dielo, bude vhodné pokúsiť sa o jeho definíciu. Nápomocná v tomto prípade bude dikcia §2 AZ, ktorý obsahuje vymedzenie ako pozitívne (generálne i kazuistické), tak i negatívne. Predmetom autorského práva sú predovšetkým diela umelecké (kam patrí aj osobitne spomenuté dielo literárne) a diela vedecké, ktoré spĺňajú tú podmienku, že sú jedinečným výsledkom tvorivej činnosti autora a sú vyjadrené v akejkoľvek objektívne vnímateľnej podobe. Spôsob vyjadrenia, význam, účel či rozsah diela nie sú rozhodnými pre vznik a trvanie ochrany. Štatút autorského diela je priznaný aj niektorým ďalším výtvorom, ktoré by podľa generálnej klauzuly autorskými dielami neboli (napr. fotografia, ak je pôvodná, jedinečnosť sa v tomto prípade nevyžaduje). Autorským dielom a teda ani predmetom autorskoprávných zmlúv nemôžu byť námety, myšlienky, postupy a ďalšie položky uvedené v §2 odst. 6 AZ (negatívne vymedzenie). Je treba dodať, že hmotný nosič, prostredníctvom ktorého je autorské dielo vyjadrené, nesplýva v jedno s dielom samotným, a preto treba dôsledne rozlišovať medzi vlastníckym právom k takémuto hmotnému nosiču a oprávnením dielo použiť v zmysle §13 a nasl. AZ.

3.4 Autor a subjekt majetkových autorských práv

Česká právna úprava vychádza z princípu, že autorom je fyzická osoba, ktorá dielo skutočne vytvorila (§5 odst. 1 AZ). Z toho vyplýva, že za autora nemôže byť považovaná napríklad právnická osoba, musí ňou byť vždy len osoba fyzická, ktorá je nadaná schopnosťou tvorivej činnosti¹⁰.

Nielen z hľadiska uzatvárania licenčných zmlúv je však potrebné upozorniť na fakt, že autor nemusí byť (a často nie je) nositeľom majetkových práv k dielu. K uvedenému stavu môže dôjsť na základe niekoľkých skutočností. Jednou z nich je smrť autora, kedy majetkové práva sa stávajú predmetom dedičstva, ich výkon tak môže spočínúť v rukách právnych nástupcov. Ďalší prípad, kedy sa vykonávateľom majetkových práv autorov stane ich zamestnávateľ (teda osoba od autora odlišná) nastáva u „zamestnaneckého diela“. Deje sa tak „*ex lege*“ za podmienok §58, ustanovenia tak rešpektujú ekonomickú realitu, keď zamestnávatelia poskytujú zamestnaným autorom silné ekonomické zázemie, bez ktorého by často dosiahnuté výsledky neboli možné. Ako motiváciu AZ používa práve majetkové práva, ktorých

¹⁰Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

výkon v týchto prípadoch prenecháva zamestnávateľovi ako odmenu za dosahovaný pokrok (napr. tvorba zložitých počítačových programov, etc.). Zamestnanec (autor diela) môže dielom licenčne nakladať, len ak si to predom v zmluve so zamestnávateľom vymienil.

V ďalšom texte bude výraz „autor“ často použitý aj v prípadoch, kedy na jeho mieste môže stáť osoba od autora odlišná, ktorá je však vykonávateľom majetkových práv. Bude sa tak diať pre zjednodušenie a s plným vedomím autora práce, že toto vyjadrenie nemusí byť vždy presné.

4. Druhy zmlúv s ingerenciou do autorského práva

4.1 Typová licenčná zmluva

Diel 6 Hlavy I. AZ obsahuje všeobecnú úpravu zmluvných typov v oblasti práva autorského. V jednotlivých oddieloch je položený zákonný základ postupne pre zmluvu licenčnú¹¹, nakladateľskú¹² a podlicenčnú¹³, pričom platí, že posledné dve sú podtypom zmluvy licenčnej a v mnohom odkazujú na jej úpravu. V záujme jednoty právneho poriadku bolo upustené od predchádzajúceho skúr formálneho rozlíšenia autorských zmlúv podľa spôsobov použitia. Úprava sleduje i terminologickú jednotu s existujúcou úpravou licenčnej zmluvy k predmetom priemyselného vlastníctva¹⁴.

4.1.1 Základné ustanovenia

Samotnú podstatu licenčnej zmluvy vyjadruje §46 AZ, ktorý obsahuje základné ustanovenia. Licenčná zmluva predstavuje spôsob výkonu majetkových autorských práv. Autor ako ich nositeľ poskytuje nadobúdateľovi oprávnenie k tomu, aby jeho autorské dielo použil. Takéto oprávnenie, zákonom tradične nazývané licencia, je možné zriadiť buď k jednotlivým spôsobom použitia alebo ku všetkým spôsobom, ktoré sú v dobe uzatvorenia zmluvy známe. Toto obmedzenie zodpovedá tradičnej zásade súkromného práva, ktorou je zákaz vzdania sa práv, ktoré ešte len majú v budúcnosti vzniknúť. Chráni autora pred tým, aby udelil oprávnenie k použitiu takým spôsobom, ktorého význam by

¹¹ vid' príloha č. 1

¹² vid' príloha č. 2

¹³ vid' príloha č. 3

¹⁴ Kříž, J., et al. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1.9.2005. Praha : Linde, 2005

nebolo možné v danej dobe (d)oceniť. Okrem spôsobov použitia je treba zmluvne sa dohodnúť aj na rozsahu použitia diela. To môže byť buď neobmedzené, alebo obmedzené z hľadiska množstva, miesta či času. Možné sú aj kombinácie uvedeného (napr. časové obmedzenie na 1 rok, ale teritoriálne je možné dielo použiť celosvetovo, teda neobmedzene). Pri zjednávaní neobmedzeného spôsobu použitia je nevyhnutné myslieť na to, že AZ dispozitívne zakotvuje povinnosť licenciu využiť. Ak sa strany nedohodnú inak, nepredstavuje teda licencia len oprávnenie, ale aj povinnosť dielo použiť. Dá sa predpokladať, že takúto povinnosť musí autor splniť v zmluvnom rozsahu, čoho by v prípade neobmedzenej licencie nemusel byť vždy schopný.

Písomnú formu AZ predpisuje len pre udelenie licencie výhradnej¹⁵. Inak stojí na zásade bezformálnosti. Nenaplnenie tejto zásady v prípade výhradnej licencie má svoje opodstatnenie. Len ten, komu bola udelená výhradná licencia má totiž podľa §41 AZ právo na uplatňovanie niektorých nárokov vyplývajúcich z porušenia autorského práva, autor samotný takýmto právom už nedisponuje. Povinnosť písomnej formy pre výhradnú licenčnú zmluvu tak zvyšuje právnu istotu v autorskoprávnych zmluvných záväzkoch, a to ako medzi stranami samými, tak i voči tretím osobám¹⁶.

Základné ustanovenia zákonodarca doplnil¹⁷ dvoma odstavcami rozširujúcimi úpravu uzatvárania zmlúv v OZ a ObchZ. Zmenu si vyžiadali najmä pomery vyplývajúce z rozvoja nových technológií (hlavne siete internet), ktoré niekedy nekorešpondovali s úpravou obsiahnutou v OZ. Od novelizácie tak ide o návrh na uzatvorenie zmluvy aj vtedy, ak tento smeruje voči neurčitému okruhu osôb. Autori poskytujúci svoje programy či napríklad hudobné diela zdarma na stiahnutie totiž obvykle nemali možnosť (a často ani záujem) identifikovať osobu spolukontrahenta, a tak ani možnosť platne uzatvoriť licenčnú zmluvu. Druhá zmena spočíva v možnosti vyjadriť svoj súhlas so zmluvou vykonaním určitého úkonu bez vyznenia navrhovateľa, s prihliadnutím k obsahu návrhu, praxi, ktorú strany medzi sebou zaviedli či ku zvyklostiam. Takýto úkon môže spočívať v prijatí plnenia, či už kliknutím na súhlas s podmienkami, alebo porušením obalu, pokiaľ ide o autorské dielo dostupné vo fyzickej podobe a príslušným spôsobom zabalené (ide o rozmnoženinu diela). Takto zakotvený verejný návrh na uzatvorenie

¹⁵ To platí pre typovú licenčnú zmluvu, písomná forma je tiež predpísaná u zmlúv hromadných a kolektívnych v prípade kolektívnej správy práv podľa hlavy IV. AZ

¹⁶ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

¹⁷ Udialo sa tak novelou AZ, zákonom č. 216/2006 Sb.

licenčnej zmluvy a neadresná akceptácia návrhu nezakryjú svoju inšpiráciu v ustanoveniach §275 a nasledovných obchodného zákonníka.

4.1.2 Výhradná a nevýhradná licencia

Podľa toho, či je autor po poskytnutí licencie používateľovi oprávnený poskytovať licencie ďalšie, prípadne dielo sám používať, alebo toto oprávnenie už nemá, rozlišuje §47 AZ medzi licenciou výhradnou a nevýhradnou. Ak o výhradnosti zmluva mlčí, AZ má svojou dispozitívnou úpravou za to, že ide o zmluvu nevýhradnú. Pre prípad, že autor bez ďalšieho udelil licenciu výhradnú, má aj on sám povinnosť zdržať sa výkonu práva dielo použiť (výhradná licencia výlučná). Zákon aj v tomto prípade ponecháva stranám voľnosť a umožňuje im dohodnúť sa na stave, kedy autor sám napriek udeleniu výhradnej licencie dielo môže používať aj naďalej (výhradná licencie obmedzená). Netreba zabúdať na fakt, že pojem výhradná licencia nie je totožný s pojmom licencia neobmedzená. Výhradnosť, spôsoby a rozsah použitia sú atribúty, ktoré možno v zmluvných vzťahoch takmer ľubovoľne kombinovať. Platí, že potom, ako autor sám seba zmluvne zbaví možnosti nakladať s dielom preto, že inému udelil výhradnú licenciu pre určité spôsoby použitia diela v stanovenom rozsahu, ostatnými spôsobmi a v zbytkovom rozsahu môže dielom plne disponovať (aj udeľovať ďalšie licencie). Mysliteľná tak môže byť situácia, v ktorej autor udelil vydavateľovi výhradnú licenciu pre vydanie svojej knihy knižne pre územie Českej republiky (použitie formou rozmnožovania a rozširovania), autor však takúto licenciu neporuší, ak svoj text umožní za poplatok sťahovať zo svojich internetových stránok (ide o použitie formou zdieľovania diela verejnosti), alebo sa dohodne s vydavateľstvom zo Slovenskej republiky, ktoré knihu vydá tiež (a vzhľadom na priepustnosť knižného trhu v ČR a SR by takéto konanie nepochybne ovplyvnilo predaje „výhradného českého knižného vydania“). V prípade poskytnutia nevýhradnej licencie je situácia o poznanie jednoduchšia, autor môže neobmedzene naďalej disponovať s dielom i poskytovať ďalšie licencie, a to aj pre rovnaké spôsoby použitia či jeho rozsah.

Zákon myslí na situáciu, kedy je výhradná licencia poskytnutá po tom, čo k rovnakému spôsobu či rozsahu použitia bola už predtým poskytnutá licencia nevýhradná. Konflikt je vyriešený v prospech už existujúcej licencie nevýhradnej, ktorá tak naďalej trvá. Autor si však odchyľne od zákona môže pri udelení nevýhradnej licencie

vymieniť, že v prípade budúceho udelenia licencie výhradnej (a to komukoľvek) takáto nevýhradná licencia zanikne.

Ak by autor porušil svoju povinnosť zdržať sa poskytovania ďalších licencií a ďalšie zmluvy uzatváral, boli by tieto neplatné, s výnimkou zmlúv, k uzatvoreniu ktorých by nadobúdateľ písomne privolil. Išlo by o neplatnosť absolútnu, a to pre rozpor takejto zmluvy so zákonom (§39 OZ)¹⁸.

4.1.3 Poskytnutie oprávnenia tretej osobe

Už raz poskytnutá licencia sa nestáva nemenným statkom. Naopak, AZ za podmienok §48 umožňuje dispozíciu s ňou. Do úvahy pripadajú tri základné zmluvy, na základe ktorých je možná zmena v osobe nadobúdateľa. V prvom rade ide o poskytnutie podlicencie. Tu je nutné rozlišovať medzi podlicenčnou zmluvou, ktorou nadobúdateľ pôvodnej licencie udeľuje podlicenciu ďalšiemu používateľovi a zmluvou, ktorá takéto konanie umožňuje. Tá je uzatvorená medzi autorom a prvotným nadobúdateľom licencie. Môže byť súčasťou pôvodnej licenčnej zmluvy, rovnako však môže ísť o zmluvu novú. Vylúčené nie je ani udelenie súhlasu s poskytnutím podlicencie jednostranným úkonom autora¹⁹.

Rozdielnym spôsobom zmeny v osobe nadobúdateľa licencie je jej postúpenie. To je možné len s písomným súhlasom autora, bez ohľadu na to, či ide o licenciu výhradnú alebo nevýhradnú. Súhlas je možné poňať už do textu samotnej licenčnej zmluvy, alebo je možné aj jeho neskoršie udelenie „*ad-hoc*“. Vylúčiť nemožno požiadavku autora na obmedzenie okruhu možných postupníkov. V každom prípade je však postupiteľ povinný autora informovať o osobe postupníka bez zbytočného odkladu.

Osobitná úprava sa vzťahuje na predaj podniku, ktorého súčasťou sú aj licencie. V tomto prípade sa pre ich platný prechod súhlas autora nevyžaduje, autor si však nutnosť svojho predošlého súhlasu s prechodom licencií môže v zmluve zakotviť.

4.1.4 Odmena

Licenčná odmena nie je (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy) podstatnou náležitosťou typovej autorskoprávnej licenčnej zmluvy. Takou podstatnou náležitosťou je však dohoda o odmene, ktorá musí mať podobu jedného zo zákonom

¹⁸ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

¹⁹ Tamtiež

kogentne stanovených spôsobov²⁰. Na prvom mieste AZ uvádza stanovenie odmeny tak, že je dohodnutá jej výška. Okrem toho, že je to zákonom preferovaný spôsob zjednania odmeny, nepochybne pôjde i v praxi o spôsob najčastejšie využívaný. Výška odmeny môže byť dohodnutá buď ako pevná čiastka, alebo vo forme výnosu zo zisku generovaného využitím licencie

V prípade, že sa používateľ zaviazal autorovi poskytovať výnosovú odmenu, je povinný umožniť mu kontrolu príslušnej dokumentácie pre zistenie skutočnej výšky odmeny. Informácie takto poskytnuté a používateľom označené ako dôverné nesmie autor prezradiť ani zneužiť. AZ zakladá tiež povinnosť nadobúdateľa poskytovať autorovi pravidelné vyúčtovania, pri absencii inej dohody aspoň raz za kalendárny rok.

Naopak, ak zisk, ktorý nadobúdateľ dosiahol z využitia licencie (do úvahy sa berie tiež význam diela pre dosiahnutie tohto zisku) je v zjavnom nepomere k poskytnutej odmene, ktorá je stanovená pevnou čiastkou, má autor právo na primeranú dodatočnú odmenu. Ustanovenie je v literatúre výstižne nazývané ako „bestsellerové“²¹. Vylúčená nie je ani kombinácia uvedených spôsobov. Požiadavku určitosti právnych úkonov spĺňa aj ujednanie o spôsobe určenia výšky odmeny (napr. odkaz na cenník platný v určitej dobe).

Licenčná zmluva bude platná aj v prípade, že z konania strán pri uzatváraní zmluvy vyplýva ich vôľa uzatvoriť zmluvu úplatne aj bez určenia výšky odmeny. AZ v tomto prípade zakotvuje povinnosť nadobúdateľa zaplatiť autorovi odmenu v obvyklej výške (tá závisí od doby uzatvorenia zmluvy, druhu diela či zmluvných podmienok). A konečne, licenciu je možné poskytnúť aj bezodplatne, ujednanie o jej bezodplatnosti však musí byť súčasťou zmluvy. To však neznamená, že by na takúto zmluvu boli kladené vyššie formálne požiadavky ako na zmluvy iné, preto postačí aj uzatvorenie zmluvy ústnou formou.

Transpozícia európskej smernice²² sa premietla do znenia odst. 3 §49 o autorskej odmene. Ide o ustanovenie kogentné, jeho znenie tak strany nemôžu vylúčiť. Stanovuje sa tu právo autora na primeranú odmenu voči komukoľvek, kto bude prenajímať originál

²⁰ Tamtiež

²¹ Kříž, J., et al. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1.9.2005. Praha : Linde, 2005

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva

či rozmnoženinu diela zaznamenaného na zvukový či zvukovo-obrazový záznam. Bude tomu tak len vtedy, ak licenciu k prenájomu poskytne výrobcovi takéhoto záznamu.

AZ poskytuje tiež vodítka, ktoré môže (a malo by) byť použité pri dohadovaní odmeny. Strany tak majú prihliadnúť predovšetkým k účelu licencie a k ďalším okolnostiam použitia diela (hlavne však k dohodnutým spôsobom použitia a územnému, časovému a množstevnému rozsahu). Autorská odmena sa však neposkytuje za použitie samotné, ale za oprávnenie dielo použiť²³.

Od zmluvne dohodnutej odmeny je dôležité odlišiť pohľadávky, ktoré vzniknú nie zo zmluvy, ale z deliktu či quasideliktu. Autor tak napríklad má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške dvojnásobku autorskej odmeny obvyklej v čase, v ktorom došlo k neoprávnenému nakladaniu s dielom bez uzatvorenia licenčnej zmluvy (§40 odst. 4 AZ). Toto plnenie však nemá povahu autorskej odmeny, keďže tá autorovi náleží len z platne uzatvorenej zmluvy, ktorá v tomto prípade chýba. Ide o rozdielny prístup v porovnaní s predchádzajúcou úpravou, ktorá považovala právo na odmenu za právo absolútnej povahy²⁴. Autorovi tak náležala odmena za každé (aj neoprávnené použitie diela). Podobne sa vyjadril aj Najvyšší súd ČR²⁵.

4.1.5 Obmedzenie licencie

Na rozdiel od predošlej úpravy, AZ z roku 2000 nesankcionuje neuvedenie spôsobu a rozsahu použitia autorského diela neplatnosťou licenčnej zmluvy tak, ako to robil zákon minulý²⁶. Tento prístup je v súlade s novým poňatím právnej úpravy, ktorá stojí na odstránení zbytočnej formálnosti autorskoprávných vzťahov. Dispozitívne ustanovenia samozrejme dávajú stranám možnosť dohodnúť sa na spôsobe použitia diela a obmedzení jeho rozsahu, avšak v prípade, ak tak neučinia, podáva zákon

²³ Dôvodová správa k zákonu č. 121/2000 Sb.

²⁴ Viď dikciu §12 odst. 1 písm. c) v spojení s §13 odst. 1 zákona č.35/1965 Sb.: Autor má právo... na odmenu za tvorivú prácu. Pri každom použití diela náleží autorovi... autorská odmena.

²⁵ V rozhodnutí 4 Tz 124/2004 uvádza: Na rozdiel od predchozí úpravy zákonom č. 35/1965 Sb. je nyní právo na autorskou odměnu zásadně součástí výlučných práv autorských, tedy nejde o právo absolutní povahy. Nárok na autorskou odměnu je relativním nárokem ze smluvního vztahu (v konkrétním případě viz § 46 odst. 1 zák. č. 121/2000 Sb.) s výjimkami upravenými zákonem ve zvláštních případech. Nový autorský zákon tak opustil koncepci absolutního nároku na odměnu za každé, tj. i neoprávněné, užití díla a namísto zaplacení odměny za neoprávněné užití díla je ten, kdo neoprávněně nakládá s dílem, povinen vydat bezdůvodné obohacení (viz § 40 odst. 3 zák. č. 121/2000 Sb.).

²⁶ Viď § 22 odst. 3 zákona č. 35/1965 Sb.

pomocnú ruku a zavádza pravidlá, ktoré sú pre určenie rozsahu licencie postačujúce, a pritom rešpektujú účel a odlišnosti jednotlivých prípadov.

Spôsobov, ako stanoviť možný rozsah použitia diela, je niekoľko. I keď to zákon výslovne neuvádza, je možné dohodnúť sa na neobmedzenej licencií čo do spôsobov použitia, ale aj rozsahu územného, časového a množstevného. Pri takejto zmluvnej dohode netreba zabúdať na dispozitívnu úpravu AZ, ktorá ustanovuje povinnosť licenciu využiť. Vhodnejšie sa preto javí zjednanie licencie obmedzenej niektorým zo spôsobov v zákone uvedených. Pravidelne tak do zmluvy bývajú poňaté obmedzenia na jednotlivé spôsoby použitia, pričom licenciou umožnené spôsoby je možné ďalej obmedzovať. Zákon počíta s dohodou o rozsahu použitia, ktorý môže byť obmedzený množstevne, teritoriálne, alebo časovo. Náuka vymedzuje tiež obmedzenie vecné, kam zaraďuje akékoľvek iné obmedzenie, ktoré nespadá pod jednu zo zákonných kategórií a je technicky a hospodársky odlišiteľné²⁷. Nutným predpokladom je prirodzene fakt, že ide o ujednanie možné a prípustné. Príkladmo možno uviesť výpočet okruhu osôb, ktorým je možné poskytnúť podlicenciu.

Pre prípad, že účastníci si zmluvne neupravili spôsob a rozsah použitia diela, zavádza zákon kritérium účelnosti. Licenčné zmluvy totiž bývajú uzatvárané za určitým účelom, ktorý je obvykle možné nájsť a definovať. Aby bolo možné takto stanovený účel dosiahnuť, priznáva AZ pri nedostatku zmluvnej úpravy oprávnenému z licenčnej zmluvy použiť autorské dielo takými spôsobmi a v takom rozsahu, aby bol jej účel naplnený. Takáto úprava sleduje ekonomické záujmy nadobúdateľa licencie a umožňuje mu licenciou využiť k dosiahnutiu prípadného ekonomického prospechu (zisku).

Ak spôsoby použitia diela či obmedzenie ich rozsahu nenájde v samotnej zmluve a nepodari sa ich identifikovať ani z účelu, pre ktorý bola zmluva uzatvorená, ustanovenia §50 AZ ponúkajú relatívne jasné mantinely, v rámci ktorých je možné licenciou využívať. Územne je potom licencia obmedzená pre územie Českej republiky, časovo na dobu pre daný druh diela a spôsob jeho použitia obvyklú, nie však dlhšie než na jeden rok. V prípade takto stanovenej doby je nevyhnutné určiť jej počiatok, ktorý je stanovený na moment poskytnutia licencie, prípadne odovzdania diela, ak je toto odovzdané až po poskytnutí licencie. Množstevné obmedzenie je rovnako ovládané zásadou obvyklosti.

²⁷ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

Ďalšie oprávnenia sú nadobúdateľovi zákonom priznané vtedy, ak sa jedná o licenciu na rozmnožovanie diela. Úprava je aj v tomto prípade dispozitívna, vylúčiť ju je teda možné odlišnou dohodou strán. Zákonodarca opäť zobral do úvahy hľadisko ekonomické, keďže sa dá očakávať, že pre naplnenie účelu zmluvy nejde používateľovi len o samotný akt rozmnoženia diela, ale aj následnú distribúciu jeho rozmnoženín. Takto priznané je okrem práva (licencie) rozmnoženiny rozširovať i právo rozmnožovať dielo akýmikoľvek prostriedkami, v akejkolvek forme, pričom môže ísť o rozmnoženiny priame i nepriame, trvalé i dočasné, vcelku i sčasti.

Napriek práve uvedeným zákonným kritériám býva obvyklá zmluvná dohoda strán o podmienkach použitia diela (licenčných obmedzeniach). Podobný postup je treba odporučiť v záujme právnej istoty strán. Spôsob použitia je do textu zmluvy poňatý často mimovoľne, ako jedno zo základných ustanovení licenčnej zmluvy. Územný rozsah je možné stanoviť nielen podľa hraníc jednotlivých štátov, ale aj širšie, na územie zoskupení krajín (V4, Európska únia) či celosvetovo. Naopak, vymedziť územie použitia diela možno aj presnejšie, detailnejšie, či už ide o územie kraja, okresu, mesta či dokonca jedinej galérie. Rozsah množstevný je okrem stanovenia presného čísla možné stanoviť aj inak, napríklad rozpäťm, ktoré upravuje minimálne a maximálne počty daného použitia, pričom presné určenie počtu môže byť dané k dobru nadobúdateľovi licencie. Pri dohode o časovom rozsahu je nutné myslieť na fakt, že v prípade výhradnej licencie má autor po jej uplynutí možnosť udeľovať licencie ďalším subjektom, čím by mohli byť ohrozené ekonomické záujmy nadobúdateľa, z druhej strany je však tento tlačný zvýšenými nákladmi v prípade povinnosti licenciu využívať počas dlhšieho časového úseku, prípadne sa čas, na ktorý bola licencia udelená, môže premietnuť do výšky autorskej odmeny.

4.1.6 Obmedzenie nadobúdateľa licencie

Vyjadrením osobnostných autorských práv (predovšetkým práva na označenie autora a práva na integritu diela) je §51 AZ. Ten nadobúdateľovi licencie ukladá povinnosť zdržať sa zásahov, ktoré by spomenuté osobnostné práva mohli porušiť. Ide napríklad o svojvoľnú úpravu či zmenu diela alebo zásahy do jeho názvu či označenia autora. Autor môže zmluvne vylúčiť toto obmedzenie nadobúdateľa licencie. Naopak, má tiež možnosť vyhradiť si v zmluve právo udelenia súhlasu aj k tým zmenám, ktoré AZ

umožňuje nadobúdateľovi robiť aj bez jeho vedomia. Ide o zmeny, o ktorých sa dá predpokladať, že by s nimi autor súhlasil. Tieto obmedzenia sa budú aplikovať obdobne aj pri spojení diela s iným dielom, ako aj pri zaradení do diela súborného.

4.1.7 Rozmnoženina pre autora

Tradičný inštitút autorského (a hlavne nakladateľského) práva našiel svoje vyjadrenie v ustanovení §52 AZ. Oproti úprave v predošlom zákone, teraz sa za splnenia príslušných podmienok nárok na autorský výťah stáva nárokom zákonným, nie je treba inkorporovať ho do zmluvy. Vylúčená nie je možnosť urobiť tak, ak by zákonom stanovené predpoklady neboli splnené. Zaradenie úpravy medzi paragrafy upravujúce licenčnú zmluvu má svoje opodstatnenie v tom, že nárok, i keď zákonný, vzniká až v moment uzatvorenia zmluvy. K podmienkam pre vznik nároku na autorskú rozmnoženinu je možné dodať to, že pripúšťajú relatívne značnú voľnosť vo výklade. Rozmnoženina náleží autorovi zo zákona len v tých prípadoch, kedy je to obvyklé a od nadobúdateľa licencie je možné jej poskytnutie spravodlivo požadovať. Náklady na jej vytvorenie nesie licenciát. Časť náuky zastáva názor, že autorský výťah sa nezapočítava do množstevného rozsahu licencie²⁸, autor tejto práce však vidí priestor aj pre výklad opačný. Ten môže byť podložený dikciou zákonného ustanovenia, ktoré ukladá povinnosť za stanovených podmienok poskytnúť autorovi aspoň jednu rozmnoženinu autorovho diela z rozmnoženín zadovaných na základe príslušnej licencie. V záujme predchádzania nedorozumeniam tak ide o ďalšiu z oblastí, s úpravou ktorej je vhodné počítať už pri uzatváraní zmluvy a do jej znenia ju poňať, akokoľvek môže ísť o bagateľnú záležitosť pri porovnaní s celkovým nákladom diela.

4.1.8 Odstúpenie od zmluvy pre nečinnosť nadobúdateľa príslušnej licencie

Ako sa ukazuje, výklad ustanovení §53 je v literatúre značne nejednotný a v podstatných otázkach sa často zásadne líši. Ich podstata spočíva v tom, že poskytujú ochranu autorovi, ktorý ku svojmu dielu zriadil nadobúdateľovi výhradnú licenciu. Tá totiž, podľa toho, či ide o výhradnú licenciu výlučnú alebo obmedzenú, zabraňuje autorovi ekonomicky nakladať s dielom či už poskytovaním ďalších licencií, alebo aj povinnosťou samotného autora zdržať sa používania diela. Okrem ekonomického môžu úlohu zohrávať i aspekty iné, faktom však zostáva, že autorov záujem na úplnom využití

²⁸ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

licencie je obvykle prítomný. Vzhľadom na to, že výhradné licenčné zmluvy môžu byť platne uzatvorené len v písomnej podobe, odstúpenie musí byť rovnako písomné. Táto požiadavka nebude uplatnená vtedy, ak možnosť odstúpenia v prípade nečinnosti nadobúdateľa je zakotvená zmluvne pre prípad licencie nevýhradnej. Napriek tomu, že odstúpiť od zmluvy podľa §53 môže len autor, je táto možnosť obmedzená vtedy, ak nevyužívanie licencie alebo jej využívanie nedostatočné sám spôsobil. Medzi podmienky, ktorých splnenie je nevyhnutné, aby autorovi „*ex lege*“ vznikla možnosť odstúpenia teda patrí:

- 1.) Nevyužívanie výhradnej licencie, alebo jej využívanie nedostatočné
- 2.) Takým konaním sú značne nepriaznivo dotknuté oprávnené záujmy autora
- 3.) Autor vyzval nadobúdateľa k riadnemu využitiu licencie a na možnosť odstúpenia vo výzve upozornil; výzvy nie je treba, ak nadobúdateľ prehlási, že licenciu nevyužije, prípadne ak jej využitie nie je možné
- 4.) Nárok je uplatnený (ak zmluva nestanoví inak) až po uplynutí lehoty dvoch rokov od poskytnutia licencie, prípadne troch mesiacov (platí pre príspevky do dennej tlače) alebo jedného roku (príspevky do ostatných periodík)

Spornou otázkou je, či sa zmluva ruší od počiatku (*ex tunc*), alebo odo dňa doručenia odstúpenia nadobúdateľovi (*ex nunc*). Zákonný text rozlíšeniu nie je príliš nápomocný, keď hovorí ktorým dňom sa zmluva ruší, čo však nevypovedá nič o momente zrušenia a následnom posúdení prípadného čiastočného využitia licencie či iných plnení. Vyskytujú sa ako názory, že zmluva sa ruší od počiatku a uskutočnené plnenia budú vratné podľa princípov o bezdôvodnom obohatení²⁹, tak aj názory, že zmluva sa ruší „*ex nunc*“ a dovtedajšie použitia diela zodpovedajúce rozsahu licencie nezakladajú nárok z bezdôvodného obohatenia, ale sú riadnym výkonom práva autorského³⁰.

Nejasný je aj fakt, či daná úprava smeruje len na výhradné licenčné zmluvy oprávňujúce³¹, alebo je takto možné odstúpiť aj od zmlúv zaväzujúcich, ktoré obsahujú

²⁹ Chaloupková, H., Holý, P. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související. Komentář. 3. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2007

³⁰ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

³¹ Tento názor je vyjadrený v: Kříž, J., et al. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1.9.2005. Praha : Linde, 2005

tiež povinnosť nadobúdateľa licenciu využiť³². V druhom prípade by totiž nebolo možné odstúpiť od zmluvy podľa AZ, ale len podľa všeobecných predpisov³³.

Odpoveď na otázku, aké sú následky takéhoto odstúpenia podávajú odst. 5, 6 a 7 §53. Povinnosť autora nahradiť škodu, ktorá odstúpením nadobúdateľovi vznikne je tu vtedy, ak k tomu existujú dôvody hodné zvláštného zreteľa. V praxi nepôjde o častý prípad, do úvahy však bude treba vziať dôvody nedostatočného využitia licencie. Povinnosť vrátiť už prijatú odmenu (bez ohľadu na to, či je stanovená pevnou čiastkou, alebo ako odmena výnosová) zákon ukladá autorovi vtedy, ak licencia zriadená ako oprávňujúca nebola vôbec využitá. V prípade jej nedostatočného využitia sa vracia len pomerná časť odmeny zodpovedajúca nevyužitému rozsahu. Iný je postup vtedy, keď nebola riadne využitá licencia zaväzujúca. Za týchto okolností majú ustanovenia sankčnú povahu, keď odmenu priznávajú autorovi v jej plnej výške (ak ide o odmenu výnosovú, platí sa vo výške, akej by bolo možné dosiahnuť pri plnom využití licencie).

4.1.9 Odstúpenie od zmluvy pre zmenu presvedčenia autora

Na rozdiel od spôsobu odstúpenia upraveného predchádzajúcim §, za odstúpením podľa §54 AZ stoja dôvody majúce svoj pôvod na strane autora. Ide o vyjadrenie práva osobnostnej povahy na rozhodnutie o zverejnení diela. Z povahy veci vyplýva, že odstúpiť od zmluvy je možné len do momentu zverejnenia diela. Ďalšou podmienkou je tá, že dielo prestalo zodpovedať autorovmu presvedčeniu, bez ohľadu na pohnútky. táto skutočnosť sa nedokazuje, zmena názoru na zverejnenie diela je plne v dispozícii autora, nezáleží na tom, či autor zmenil svoj osobný alebo vedecký názor, alebo či dielo, vzhľadom na zmenené podmienky, ohrozuje jeho česť či dobré meno³⁴. Pre zmenu presvedčenia však nie je možné od zmluvy odstúpiť len preto, že sú ohrozené výhradne majetkové záujmy autora. Z povahy práva ako práva osobnostného sa dá vyvodiť skutočnosť, že pre zmenu presvedčenia nemôže odstúpiť od zmluvy ani autorov právny nástupca či prípadne vykonávateľ majetkových práv k dielu. Zákon ďalej

³² Tento opačný prístup je naznačený okrem dôvodovej správy aj v dielach: Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007 a tiež Chaloupková, H., Holý, P. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související. Komentář. 3. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2007

³³Kříž, J., et al. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1.9.2005. Praha : Linde, 2005

³⁴ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

spresňuje, že nepostačí zmena presvedčenia autora bez ďalšieho, kumulatívne tiež musí platiť, že zverejnením diela by boli značne nepriaznivo dotknuté jeho oprávnené osobné záujmy.

Pre odstúpenie je požadovaná písomná forma, ďalšie podmienky (obdobné výzve podľa predošlých ustanovení) nie sú potrebné. Nejasná je opäť odpoveď na otázku, či sa zmluva ruší od počiatku (*ex tunc*), alebo až od doručenia písomného odstúpenia. Jej zodpovedanie však v tomto prípade nie je také dôležité, pretože prípadným výkonom práva zo strany nadobúdateľa a zverejnením diela by možnosť takto odstúpiť od zmluvy zanikla. V oboch prípadoch by tak prípadná odmena, ktorá by už bola autorovi vyplatená, nemala svoj protipól vo využití licencie (a to ani čiastočnom), a preto by bola vratná podľa §451 OZ.

Ak by odstúpením od zmluvy vznikla nadobúdateľovi licencie škoda, ukladá AZ autorovi jej náhradu, opäť bez ďalších podmienok (už nielen vtedy, ak k tomu existujú dôvody hodné zvláštneho zreteľa). Nastáť môže aj situácia, že autor svoj postoj opäť prehodnotí a dielo sa rozhodne formou licencie sprístupniť. Vtedy mu vzniká zákonná povinnosť prednostne ponúknuť licenciu pôvodnému nadobúdateľovi za obdobných podmienok, aké mali strany pôvodne dohodnuté. Porušenie tejto povinnosti môže zakladať zodpovednosť autora za škodu, a to nie len škodu skutočnú, ale aj prípadný ušlý zisk. Obdobne ako u odstúpenia pre nečinnosť nadobúdateľa má autor nárok na zaplatenie odmeny aj potom, ako odstúpi od zmluvy pre zmenu presvedčenia, avšak len v prípade, že licencia bola zjednaná ako zaväzujúca a nadobúdateľ je v omeškaní s jej platením.

4.1.10 Zánik licencie

Ustanovenie § 55 AZ dopĺňa všeobecnú úpravu zániku zmlúv, ktorú je možné nájsť v občianskom, či v prípade obchodného záväzkového vzťahu v obchodnom zákonníku. Zaoberá sa prechodom práv (a prípadných povinností) v prípade zániku osoby (či už fyzickej, alebo právnickej), ktorá je nadobúdateľom licencie. Ak to licenčná zmluva nevyklučuje, prechádza licencia na právneho nástupcu.

Zo všeobecných spôsobov zániku je zaujímavá otázka výpovede licenčnej zmluvy. Keďže jej podstatou je nakladanie s majetkovými právami autora, je treba myslieť na fakt, že ich trvanie je obmedzené na dobu 70 rokov od smrti autora, prípadne posledného z

viacerých autorov. Táto doba je teda aj maximálnou dobou, na ktorú je možné licenčné oprávnenie zriadiť (mysliteľné sú však aj zmeny doby trvania ochrany v budúcej zákonnej úprave). nemôže sa teda uplatniť postup podľa §582 OZ, ktorý smeruje len na zmluvy uzatvorené na dobu neurčitú. Aj keby sme pre takéto určenie doby (70 rokov od smrti autora) považovali zmluvu za uzatvorenú na dobu neurčitú, záväzok jednania spočívajúceho v „*omittere*“, prípadne „*pati*“, ktorý je podstatou konštitutívneho prevodu práv, by vylučoval použitie všeobecného zákonného ustanovenia o výpovedi vzhľadom na znenie §582 odst. 2 OZ³⁵.

4.1.11 Podstatné, obvyklé a občasné náležitosti typovej licenčnej zmluvy

Z vyššie uvedeného sa dajú urobiť závery ohľadom náležitostí licenčnej zmluvy v tom zmysle, že je možné uviesť výpočet náležitostí určujúcich, podstatných (*essetialia negotii*), t.j. takých, ktorých prítomnosť je pre zaradenie konkrétnej zmluvy pod hlavičku „Licenčná zmluva podľa AZ“ rozhodujúca. Patria sem teda:

- 1) Určenie diela, ktoré je predmetom zmluvy
- 2) Prejav vôle majiteľa autorského práva poskytnúť nadobúdateľovi licencie oprávnenie k výkonu majetkového autorského práva³⁶
- 3) Dohoda o odmene (ktorou sa rozumie nielen určenie jej výšky či spôsobu výpočtu, ale aj ujednanie o tom, že licencia sa poskytuje bezodplatne, alebo ak z jednanja strán o uzatvorení zmluvy vyplýva ich vôľa uzatvoriť zmluvu úplatne, aj bez určenia výšky odmeny.

Nedostatok jednej z uvedených náležitostí však nemusí automaticky znamenať, že zmluva je absolútne neplatná, ako to naznačuje §49 odst. 2 AZ v spojení s §39 OZ. Z §41a odst. 1 OZ totiž ustanovuje, že ak má takýto neplatný právny úkon náležitosti iného právneho úkonu, ktorý je platný, je možné sa ho dovolať, ak vyjadruje vôľu konajúcej osoby. Mohlo by teda ísť, podľa okolností, buď o iný zmluvný typ, alebo o zmluvu nepomenovanú. V náuke býva tento postup označovaný ako „*konverzia právneho úkonu*“³⁷.

³⁵ Tůma, P. Smluvní licence v autorském právu. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007

³⁶ Telec, I., Tůma, P. Přehled práva duševního vlastnictví. Česká právní ochrana. 2. vydání. Brno : Doplněk, 2006

³⁷ Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.

Obvyklými náležitostami sú ujednania, ktoré sú pre obe strany navyšnosť praktické a do licenčných zmlúv sa tak pravidelne dostávajú. Ich absencia však nemá za následok neplatnosť zmluvy či jej prípadnú konverziu (ako je tomu pri absencii náležitostí podstatných). Najčastejšie sa vyskytujúce náležitosti vkladané do zmlúv možno vymenovať po prezretí úpravy licenčnej zmluvy v AZ, patria sem predovšetkým:

- 1) Určenie výhradnosti
- 2) poskytnutie licencie ako neobmedzenej alebo jej obmedzenie v rozsahu spôsobu, času, miesta a množstva použitia, prípadne iné obmedzenia
- 3) Dohoda o tom, že licencia bude len oprávňujúca
- 4) Úprava možnosti poskytnúť podlicenciu, či licenciu postúpiť
- 5) Podmienky platby

V zmluvách je možné stretnúť sa aj s dohodou o náležitostiach, ktoré sa bežne neuplatňujú (*accidentalialia negotii*), ale konkrétny prípad si danú úpravu môže vyžiadať. Do tejto kategórie možno zaradiť ujednania o spôsobe označenia autorstva, zaistení záväzku poskytnúť licenčnú odmenu, o spôsoboch ukončenia zmluvy, podmienkach účinnosti zmluvy, opcii a pod³⁸.

4.2 Nakladateľská zmluva ako osobitný podtyp zmluvy licenčnej

Nakladateľská zmluva netvorí v AZ samostatný zmluvný typ, ide o osobitný podtyp licenčnej zmluvy, ktorý však stojí na niektorých odlišných zásadách, alebo obsahuje zvláštne inštitúty typické pre túto zmluvu. Aj keď jej význam v súčasnosti klesá, ide o tradičnú zmluvu českého kultúrneho prostredia, dôkazom čoho je i fakt, že prvým zákonom z oblasti práva autorského prijatým za tzv. prvej Československej republiky bol zákon č. 160/1923 o nakladateľskej zmluve³⁹.

4.2.1 Vymedzenie nakladateľskej zmluvy

Pre nakladateľskú zmluvu je charakteristické, že je definovaná výpočtom druhov autorských diel a spôsobmi použitia, ku ktorým oprávňuje nadobúdateľa. Predmetom tejto zmluvy môžu byť teda diela slovesné, hudobne-dramatické alebo hudobné,

³⁸ Tůma, P. Smluvní licence v autorském právu. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007

³⁹ Švestka, J., Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné. Svazek III. 5. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2009

výtvarné, fotografia či diela vyjadrené spôsobom podobným fotografii. Výpočet je konečný, pre iné diela zmluvu použiť nemožno. Čo sa týka spôsobov použitia, nadobúdateľ získa uzatvorením zmluvy zásadne oprávnenie k rozmnožovaniu a rozširovaniu diela, čo naznačuje, že účelom zmluvy je dostať dielo autora do obehu spoločenského a kultúrneho života, uvádzať ho na verejnosť a spravidla aj využiť jeho ekonomický potenciál. Keďže na poslednej funkcii budú mať obvykle rovnaký záujem obe zmluvné strany, je pre nakladateľskú zmluvu obvyklé stanovenie odmeny ako výnosovej. Zákon ďalej výslovne vylučuje z použitia ustanovení diela v prevedení výkonných umelcov.

4.2.2 Dispozitívna výhradnosť zmluvy

Na rozdiel od všeobecnej úpravy licenčnej zmluvy, u zmluvy nakladateľskej je dispozitívne uprednostnená výhradnosť uzatvárateľnej zmluvy. Ak sa však na tom strany dohodnú, je možné uzatvoriť ju aj ako zmluvu nevýhradnú. Pokiaľ by však dielo malo byť rozširované prostredníctvom periodických publikácií, bola by pri absencii inej dohody zmluva, podobne ako vo všeobecnej úprave, nevýhradná. Legálnu definíciu periodickej publikácie je možné nájsť v zákone č. 46/2000 Sb., o právach a povinnostiach pri vydávaní periodického tisku a o zmene niektorých ďalších zákonov (tiskový zákon)⁴⁰.

Takýto odklon od všeobecnej úpravy typovej licenčnej zmluvy, ktorá je pre autora nepochybne výhodnejšia, je odôvodnený ekonomickým záujmom, na ktorý zákonodarca opäť raz myslel. Tentokrát je však ekonomický záujem na strane investora, v nakladateľskej praxi označovaného ako nakladateľ či vydavateľ. Ten investuje nemalé finančné prostriedky do vydania diela (čím sa rozumie jeho rozmnožovanie a rozširovanie) a nesie tiež riziko neúspechu. Preto je táto zmena dostatočne odôvodnená, a autor nakoniec má právo dohodnúť sa aj na licencií nevýhradnej.

4.2.3 Právo na autorskú korektúru

Autorská korektúra je ďalšie z práv autora, ktoré mu zákon priznáva v prípade uzatvorenia nakladateľskej zmluvy. AZ ju definuje ako „oprávnenie autora pred vydaním diela v primeranej lehote vykonať drobné tvorivé zmeny diela, pokiaľ nevyvolajú na strane nadobúdateľa potrebu vynaloženia neprimeraných nákladov, alebo ak sa ním nezmení povaha diela“. Autorská korektúra je však len jednou z korektúr, ktoré majú

⁴⁰ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

svoje miesto v procese vydávania (spravidla literárneho) diela. Vedľa nej stoja napríklad korektúry jazykové či typografické. Ako jediná je však upravená autorským zákonom. Je tomu tak preto, že autorská korektúra je zásahom tvorivým, umeleckým, nie mechanickým či remeselným, ako tomu je u ostatných druhov korektúr. Je možné chápať ju ako posledné potvrdenie autorovej vôle dielo vydať v podobe predkladanej vydavateľovi. Ide tak o ďalší zo spôsobov vyjadrení osobnostnej stránky autorského práva, keď autor do posledných chvíľ pred vydaním môže do diela zasahovať a upravovať tak jeho konečnú podobu. O autorskú korektúru však nepôjde v tom prípade, ak je dielo nakladateľovi dodané v stave, v ktorom nie je vhodné k svojmu uverejneniu, a to hlavne z dôvodu rozsiahleho výskytu gramatických či pravopisných chýb, a takéto dielo je autorovi vrátené k prepracovaniu. V prípade, že dielo bolo vytvorené na objednávku, myslia na podobný postup obvykle už podmienky zmluvy na vytvorenie takéhoto diela, a dielo neúmerne zaťažené prehreškami voči pravidlám daného jazyka býva považované za dielo vadné. Tolerovať je možné občasný výskyt preklepov či štylistických pochybení, o ktoré sa postará jazyková korektúra vydavateľa. Tá však nesmie meniť obsah či celkové vyznenie diela, pretože by išlo o zásah do osobnostného práva autora na nedotknuteľnosť diela.

Nárok na autorskú korektúru je nárokom zákonným, avšak len za splnenia troch podmienok. V prvom rade musí byť uzatvorená nakladateľská zmluva, aby bolo možné použiť príslušné ustanovenie zákona upravujúce právo na autorskú korektúru. Ďalej musí platiť, že uplatnením práva na autorskú korektúru nevzniknú nakladateľovi ďalšie neprimerané náklady. Ten totiž pred poskytnutím kópie autorovi na korektúru už obvykle vynaložil určité náklady na úpravu diela, na vytvorenie jeho rámcovej podoby, a preto zásah autora, ktorým by dielo značne rozšíril či dokonca prepracoval by znamenal pre nakladateľa nutnosť vykonať všetky dovtedy vykonané práce odznova. Ďalšou podmienkou je tá, že povaha diela po vykonanej autorskej korektúre zostane nezmenená. Dôvod pre takúto úpravu je zrejmý, nakladateľ sa totiž pre vydanie alebo nevydanie určitého diela rozhoduje na základe predloženého rukopisu, kedy zvažuje možný ekonomický úspech takéhoto diela na kultúrnom či vedeckom trhu. Nakladateľ spravidla má prehľad o tom, aké diela v danom čase a na danom mieste majú šancu na úspech, a na základe týchto poznatkov robí rozhodnutie. Nie je preto možné nadobúdateľa licencie nútiť, aby vydal dielo, ktoré po vykonaní autorskej korektúry mení svoje vyznenie a nakladateľ pri zvažovaní aktuálnych podmienok na podobnú možnosť nemyslel (a ani

nemohol). Zákonodarca sa tak snaží o nastolenie vyváženého vzťahu medzi autorom a nadobúdateľom licencie, kedy sú zohľadnené ako osobnostné práva autora, tak aj ekonomické záujmy nakladateľa. Zostáva dodať, že ako mnohé iné, tak aj právo na autorskú korektúru je dané zákonom autorovi dispozitívne, a v prípade, že sa tak strany nakladateľskej zmluvy dohodnú, je možné jej uplatnenie zmluvne vylúčiť.

V situácii, keď sú podmienky pre vykonanie autorskej korektúry splnené, avšak nakladateľ túto autorovi odmieta umožniť, vzniká ako sekundárne právo autorovi možnosť od zmluvy odstúpiť. Zákonodarca túto možnosť sťažil uložením podmienky, podľa ktorej je od zmluvy možné odstúpiť len v prípade, že vydaním diela bez vykonania autorskej korektúry by došlo k použitiu diela spôsobom znižujúcim jeho hodnotu. Ide o vyjadrenie značne nejasné, predstaviť si však možno prípad, kedy autor žiada opraviť v rukopise zjavný omyl, nekonzistentnosť, či v prípade diela vedeckého chce uviesť text do súladu s najnovšími vedeckými poznatkami, ktoré vyšli najavo až pod odovzdaní rukopisu. V poslednom prípade, ak sa ukáže, že celý odovzdaný text vyznieva v kontexte s poslednými poznatkami neaktuálne, zastarano a nesprávne, je možné tiež využiť odstúpenie podľa §54 AZ pre zmenu presvedčenia autora. Paradoxne, tým že zákonodarca nestanovil, ku ktorému momentu sa odstúpenie viaže, uľahčil výklad v tom zmysle, že sa použije všeobecná úprava odstúpenia od zmluvy a toto je tak účinné „*ex tunc*“.

4.2.4 Účinky rozobratia nákladu

V praxi nastáva prípad, kedy náklad (počet kusov) stanovený v nakladateľskej zmluve býva rozobratý skôr, ako uplynie doba, na ktorú bola licencia nadobúdateľovi udelená. Ide o neklamný znak, že publikácia mala na trhu úspech a prípadná dotlač má nádej na ďalší dopyt, a preto sa autor a nakladateľ obvykle snažia dohodnúť na podmienkach pre nový náklad. Ide vlastne o nováciu nakladateľskej zmluvy v otázke množstevného rozsahu licencie. Autor spravidla bude požadovať odmenu vyššiu, ako bola odmena pôvodná. Táto požiadavka je dostatočne odôvodnená faktom, že jeho autorský vklad bol základom úspechu, a preto je spravodlivé oceniť jeho prácu vyššou hodnotou. AZ však myslí aj na situáciu, že autor vyzval nadobúdateľa licencie k jednaniu o nových podmienkach zmluvy, avšak k dohode nedôjde. V prípade, ak licencia ešte trvá, márne uplynie lehota 6 mesiacov stanovená zákonom a stranám sa na zvýšení

množstevného rozsahu nepodarí dohodnúť, licencia zo zákona zaniká. Autorovi tak vzniká možnosť uzatvoriť novú licenčnú zmluvu s iným nakladateľstvom za podmienok, ktoré si stanoví. Existuje totiž predpoklad, že na trhu o jeho dielo bude stále záujem, a on tak môže svoje dielo ekonomicky exploatovať. Prípadné obmedzenie vyplývajúce z pôvodnej, často výhradnej zmluvy tak odpadá a udeľovaniu nových licencií tak už nič nebráni.

4.3 Podlicenčná zmluva

Napriek tomu, že AZ venuje v §57 podlicenčnej zmluve len jedinú vetu, ide o významný inštitút autorského práva zmluvného. Podlicenčná (prípadne sublicenčná) zmluva opäť netvorí samostatný zmluvný typ, ale, ako to plynie už z jej názvu, je podtypom všeobecnej zmluvy licenčnej. Ťažisko úpravy však spočíva v znení odst. 1 §48 AZ. Je prirodzené, že nadobúdateľ licenčného oprávnenia nemôže bez ďalšieho nakladať s dielom tým spôsobom, že bez vôle autora bude sám ďalej udeľovať sublicencie tretím osobám. Bol by to neprimeraný zásah do ako majetkových, tak aj osobnostných práv autora diela. Iba autor sám (prípadne vykonávateľ majetkových práv) má možnosť rozhodovať o tom, s kým a za akých podmienok sa dohodne na použití svojho diela. Táto zásada však nevylučuje postup, pri ktorom autor udelí nadobúdateľovi súhlas s udeľovaním ďalších podlicencií.

Práve na uvedený postup myslí zákonodarca, keď umožňuje nadobúdateľovi licencie poskytovať podlicencie na základe zmluvného oprávnenia, ktoré je možné poňať ako do samotného textu pôvodnej zmluvy licenčnej, tak môže ísť aj o zmluvu samostatnú. Písomná forma nie je vyžadovaná, to však platí len v prípade, ak ide o zmluvu nevýhradnú. Zákon mlčí o podmienkach poskytnutia podlicencie nadobúdateľom, avšak z princípov, na ktorých stojí AZ č. 121/2000 Sb. vyplýva, že autor si do zmluvy, ktorou udeľuje nadobúdateľovi súhlas k udeleniu podlicencie, môže presadiť rôzne obmedzenia. Môže tak vymedziť okruh osôb, ktorým bude možné prípadnú podlicenciu udeliť, notifikačnú povinnosť zo strany nadobúdateľa o tom, či a komu podlicenciu udelil, vyplatenie ďalšej odmeny pre prípad, že podlicencia bude udelená, či právo autora v stanovenej lehote „vetovať“ výber podlicenciáta.

Na otázku, či je dovolené udeľovať ďalšie (pod)podlicencie je možné odpovedať kladne. Takéto reťazenie v zákone nie je zakázané, a podľa zásad ústavného práva je teda

prípustné, nakoľko v tomto prípade nejde o konanie „contra, praeter, neuter in fraudem legis“. Pre všetky podlicencie odvodené od pôvodnej licenčnej zmluvy však platí, že nesmú oprávňovať sublicenčného nadobúdateľa o nič viac, ako to činila samotná licenčná zmluva v prospech pôvodného nadobúdateľa. Autor tak má vždy istotu, že aj pri nekontrolovanom reťazení podlicencií je možné jeho dielo (legálne) použiť len takým spôsobom, ako si to dohodol s prvým licenčným nadobúdateľom. Tento prístup je vyjadrením starorímskej zásady „*Nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*“, teda nikto nemôže na iného previesť viac práv než sám má. Opačný prístup, teda prevedenie len časti oprávnení, ktoré prvému nadobúdateľovi garantuje licenčná zmluva, je však v praxi celkom bežný.

Pri riešení ďalších otázok bude nakoniec nápomocná aj stručná informácia z §57 AZ, že ustanovenia §46 až 56 platia pre podlicenčnú zmluvu obdobne. Platia tak nielen všetky výhody, ale aj nástrahy ako typovej zmluvy licenčnej, tak i jej podtypu, a to zmluvy nakladateľskej. Význam podlicenčnej zmluvy je možné vidieť vo fakte, že dnešná pretechnizovaná spoločnosť býva úzko špecializovaná, a preto sú často využívané služby tzv. outsourcingu, čo znamená využitie služieb externých dodávateľov pre splnenie vlastného záväzku. Predstaviť si možno napríklad situáciu, kde autor-fotograf poskytne licenciu počítačovému grafikovi k jej tvorivému spracovaniu, pričom sa dohodnú na dodaní jedného výtlačku fotografovi. Autor-grafik však často nedisponuje potrebným profesionálnym tlačiarenským vybavením, a preto sa musí s požiadavkou na tlač obrátiť na tretiu osobu, ktorej je potrebné k takejto činnosti udeliť podlicenciu.

4.4 Zmluva o prevode licencie

Ďalšou zmluvou, ktorá nachádza svoje uplatnenie na poli autorskoprávných vzťahov, je zmluva o postúpení licencie. Táto už, na rozdiel od doteraz uvedených zmlúv, obvykle nevymedzuje obsah licenčného právneho vzťahu (teda práva a povinnosti jeho strán). Jej podstatou je zmena v osobe jednej zo strán existujúcej licenčnej zmluvy. Presnejšie, ide o osobu nadobúdateľa, keďže z povahy autorského práva vyplýva, že zmluvná zmena na strane autora (či vykonávateľa majetkových práv) nie je (zatiaľ) podľa českého práva možná.

AZ nezakotvuje typovú zmluvu o prevode licencie, avšak jej uzatváranie predpokladá v §48 odst. 2. Ide tak o zmluvu inominátnu, a zo subsidiárnej povahy OZ

pre autorské právo tiež vyplýva, že je na ňu potrebné použiť ustanovenia upravujúce zmenu v osobe veriteľa alebo dlžníka podľa §524 a nasl. OZ. Ako zmluva o postúpení pohľadávky, tak aj zmluva o prevzatí dlhu vyžadujú podľa OZ písomnú formu, preto je namieste záver, že zmluvne postúpiť licenciu tretej osobe je možné rovnako len písomne – to platí ako pre licenciu výhradnú, tak aj nevýhradnú.

AZ pre platné postúpenie licencie vyžaduje splnenie ďalších dvoch podmienok. Po prvé ide o písomný súhlas autora s prevodom licencie. Takýto súhlas môže byť daný buď predom, už pri uzatváraní licenčnej zmluvy a zakotvený v jej znení, alebo je možné vyžiadať si ho následne, v prípade záujmu o prevod licencie zo strany licenčného nadobúdateľa. Takýto súhlas zákon nevyžaduje vtedy, ak je licencia súčasťou podniku a dôjde k jeho predaju podľa ObchZ. Druhou podmienkou je následná notifikačná povinnosť nadobúdateľa licencie. Ten musí po postúpení licencie autora informovať o tom, že postúpenie prebehlo a rovnako aj o osobe postupníka, a to bez zbytočného odkladu. Tieto dve podmienky sú nerovnocenné v tom zmysle, že pri nesplnení prvej z nich je zmluva o postúpení licencie neplatná (absolútne), pri nesplnení druhej však už k postúpeniu licencie došlo, a tak je mysliteľná len prípadná zodpovednosť postupiteľa za škodu spôsobenú nedodržaním tejto zákonnej povinnosti.

4.5 Zmluva o predaji podniku

Zmluvu o predaji podniku AZ neupravuje, dopĺňa však ustanovenia obchodného zákonníka. Predaj podniku je absolútnym obchodom, čo znamená, že na právne vzťahy medzi stranami sa vždy uplatní špeciálna úprava niektorých všeobecných inštitútov obsiahnutá v ObchZ. Pre zodpovedanie otázky, ako môže zmluva o predaji podniku vstupovať do autorských práv je treba uviesť zákonnú definíciu „podniku“ uvedenú v §5 ObchZ: *„Podnikom sa rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom k svojej povahe majú tomuto účelu slúžiť.“*

Z uvedeného je zrejmé, že medzi „práva a iné majetkové hodnoty“ budú patriť aj licencie získané na základe licenčných zmlúv. Predajom podniku tak vlastne dochádza k ich postúpeniu, oproti všeobecným podmienkam pre postúpenie licencie sa však uplatní špeciálna úprava §479 ObchZ a predovšetkým §48 odst. 3 AZ. Zatiaľ čo obchodný

zákonník hovorí o prevode práv vyplývajúcich z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva, AZ sa zaoberá explicitne prevodom licencií vzniknutých na základe autorskoprávnej licenčnej zmluvy. Zatiaľ čo klasické postúpenie je možné len po predošlom písomnom súhlasnom stanovisku autora, takýto súhlas sa nevyžaduje pre platný prevod (postúpenie) licencie, ktorá tvorí súčasť podniku. Musí tak byť zrejmé, že takto postúpená licencia slúži alebo vzhľadom k svojej povahe má slúžiť na prevádzkovanie podniku, a zároveň musia patriť podnikateľovi, ktorý je postupiteľom. O notifikačnej povinnosti sa zákon na tomto mieste nezmieňuje, preto je treba uplatniť všeobecnú úpravu k postúpeniu licencie a túto povinnosť splniť.

Do licenčnej zmluvy je napriek tomu možné poňať ustanovenie, ktoré vylučuje použitie práve načrtnutej úpravy, zákon taký postup výslovne umožňuje. Ďalší prevod licencie v rámci predaja podniku tak licenčná zmluva môže nielen zakázať, ale aj podmieniť súhlasom zo strany majiteľa autorských práv. Účel úľavy poskytnutej zákonodarcom nadobúdateľovi pri postupovaní licencie, ktorá je súčasťou podniku, je možné hľadať vo fakte, že pri predaji podniku ide obvykle o nakladanie s nepomerne vyššou hodnotou, než akú tvorí samotná licencia. Viazaním tak úspešnosť prevodu podniku na iného na súhlas poskytovateľa licencie sa javí ako neprimerané. Licencie totiž často zohrávajú dôležitú úlohu vo výrobnom procese daného podniku, a pri jeho predaji sa dá predpokladať, že účel, ku ktorému autor licenciou udelil, zostane zachovaný, avšak už v rukách iného podnikateľa.

4.5.1 Predaj podniku v insolvenčnom konaní

V hospodárskej praxi sa neraz stáva, že podnikateľ sa pri výkone svojej činnosti dostane do stavu, kedy nie je schopný plniť svoje záväzky. Spôsoby riešenia môžu byť rôzne, jedným z nich je podľa súčasnej českej úpravy obsiahnutej v tzv. insolvenčnom zákone⁴¹ aj konkurz. Pri ňom dochádza k speňaženiu majetkovej podstaty dlžníka, pričom z následného výnosu sú pomerne uhrádzané záväzky podnikateľa. Spôsoby speňaženia majetkovej podstaty sú v zásade tri, konkrétne 1. verejná dražba⁴², 2. predaj hnutelných vecí a nehnuteľností⁴³, a 3. predaj majetku mimo dražbu. Z hľadiska zmluvného práva, ktoré je predmetom tejto diplomovej práce, bude pozornosť venovaná

⁴¹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešenia (insolvenčný zákon)

⁴² podľa zákona č. 26/2000 Sb., o verejných dražbách, v znení neskorších predpisov

⁴³ podľa ustanovení občianskeho súdneho poriadku (Z. č. 99/1963 Sb.) o výkone rozhodnutia

len predaju majetku mimo dražbu, pretože pri ostatných spôsoboch k prevodu (v týchto prípadoch presnejšie k prechodu) dochádza nie na základe uzatvorenia zmluvy, ale na základe príklepu licitátora alebo súdu.

Zmluvné speňaženie podniku dlžníka upravuje §290 IZ. Umožňuje sa speňaženie podniku jedinou zmluvou, nakoľko ide o vec hromadnú a predaj jednotlivých položiek by mohol priniesť nižší výnos, než aký je možné očakávať pri predaji súboru vecí, ktorý má pre svoju vnútornú previazanosť a hospodársku využiteľnosť vyššiu hodnotu. Nie je teda vylúčené, že jednou z položiek tvoriacich podnik bude aj autorskoprávna licencia. Z povahy predaja, ktorý nie je dobrovoľný, ale nútený, vyplývajú niektoré zmeny oproti všeobecnej úprave predaja podniku.

V prvom rade na strane predajcu už nevystupuje podnikateľ, čiže dovtedajší vlastník podniku, ale insolvenčný správca, ktorý koná svojím menom, avšak na účet dlžníka⁴⁴. Do funkcie je insolvenčný správca ustanovovaný insolvenčným súdom. Oprávnenie nakladať s majetkom (v tomto prípade s podnikom) dlžníka mu tak vzniká na základe tohto ustanovenia a zákonných ustanovení IZ. Otázka znie, či insolvenčný správca, teda osoba od nadobúdateľa licencie (podnikateľa) odlišná, môže v rámci zmluvného predaja podniku platne previesť aj práva vyplývajúce z licenčných zmlúv uzatvorených medzi autormi a podnikateľom, ktorého majetok sa speňažuje. Aj keď autorský zákon na podobnú situáciu nemyslí, analogicky sa dá predpokladať, že tak, ako pri dobrovoľnom predaji podniku nie je nutný súhlas autora k prechodu licencie, rovnako nebude vyžadovaný ani pri predaji konkurznom. Zostane tak zachovaná idea podniku ako užitočného hospodárskeho celku a jeho nový nadobúdateľ bude mať možnosť využiť ho rovnako účelne ako jeho predošlý vlastník. Rovnako analogicky však treba postupovať v prípade, ak licenčná zmluva vylúčila automatický prechod licencie pri predaji podniku ďalšej osobe. Ak zmluva takýto prechod buď zakázala, alebo podmienila súhlasom autora, je nutné uplatniť rovnaké podmienky aj pri speňažení dlžníkovho podniku v insolvenčnom konaní.

Okrem zmeny v osobe, ktorá na ďalšieho prevedie licenciu ako súčasť podniku, sa pri insolvenčnom konaní uplatňujú niektoré ďalšie odchýlky. Pôjde hlavne o nutnosť udelenia súhlasu k zmluvnému predaju podniku, a to nielen zo strany veriteľského výboru (tvoria ho osoby volené schôdzou veriteľov, kde majú hlavné slovo veritelia podnikateľa, ktorý sa stal insolventným), ale aj zo strany insolvenčného súdu. Ten môže

⁴⁴ §40 z. č. 182/2006

udelenie súhlasu podmieniť uložením podmienok predaja, ktoré musia byť splnené. Bez udelenia súhlasu súdom a výborom nemôže zmluva o predaji nadobudnúť účinnosť, a teda ani nemôže platne dôjsť k prevodu licencie na tretiu osobu.

4.6 Zmluva o dielo

Zmluva o dielo je zmluvným typom upraveným občianskym a vedľa toho zároveň aj obchodným zákonníkom. To, ktorá úprava sa použije, záleží od toho, či v danom prípade ide o obchodný záväzkový vzťah, alebo o vzťah podliehajúci zásadám a úprave občianskeho zákonníka. Možná je aj zmluvná voľba obchodne-právneho režimu pre prípad, ak by podľa zákonných zásad vzťah podliehal právu občianskemu. Dielom sa rozumie výsledok určitej ľudskej činnosti, pričom tento výsledok môže mať ako hmotnú, tak aj nehmotnú podobu. Zmluvnými stranami zmluvy o dielo sú objednávateľ a zhotoviteľ, ktorý má vytvoriť dielo na základe objednávky. V prípade, že takéto dielo spĺňa požiadavky §2 AZ, ide o dielo autorské, a do úpravy zmluvy o dielo podľa občianskeho či obchodného zákonníka vstupujú ako „*lex specialis*“ ustanovenia §61 AZ upravujúce dielo na objednávku a súťažné dielo.

Existuje predpoklad, že ak si objednávateľ nechá vytvoriť na objednávku autorské dielo, ráta okrem získania vlastníckeho práva k hmotnému nosiču, na ktorom je toto dielo zachytené, aj s možnosťou objednané dielo použiť niektorým zo spôsobov upravených v AZ. Mysliteľné spôsoby použitia je možné odvodiť už z povahy diela a často vyplývajú aj z účelu, pre ktorý si objednávateľ dielo nechal zhotoviť. Rovnako uvažoval aj zákonodarca, keď sa rozhodol objednávateľovi zákonom zriadiť licenciu práve k účelu vyplývajúcejmu zo zmluvy o dielo. Nemalo by tak dochádzať k situáciám, ktoré by mohli vzniknúť pri odlišnom prístupe, pri ktorom by bolo k použitiu diela zhotoveného na objednávku nutné uzatvárať okrem zmluvy o dielo aj licenčnú zmluvu. Takáto úprava by bola nielen neprirodzená (objedávateľ by nemohol bez ďalšieho použiť predmet svojej objednávky, za ktorú riadne zaplatil), ale uľahčovala by jej zneužitie zo strany autorov-zhotoviteľov, ktorí by špekulatívne mohli „opomenúť“ licenčnú zmluvu uzatvoriť, a po určitom čase by (napríklad v prípade už zavedeného loga – ochrannej známky) požadovali neadekvátnu odmenu. Zákonná licencia k použitiu diela vytvoreného na objednávku je však obmedzená kritériom účelnosti. To znamená, že ak účel, pre ktorý je dielo zhotovované, nie je uvedený priamo v znení zmluvy o dielo (čo je možné z hľadiska

právnej istoty len a len odporučiť), je treba odvodiť ho z okolností, za ktorých bola zmluva uzatvorená. Takto stanovený účel zároveň determinuje rozsah zákonnej licencie.

Ak sa objednávateľ rozhodne použiť dielo aj inými spôsobmi a v inom rozsahu, než tými uvedenými v zmluve či vyplývšimi z účelu zmluvy o dielo, musí už uzatvoriť aj zmluvu licenčnú. Ako aj v iných prípadoch, tak aj tu má právna úprava dispozitívny charakter a zmluvným ujednaním je možné docieľiť, že samotná zmluva o dielo nezakladá oprávnenie objednávateľa dielo použiť. V tomto prípade je nutné uzatvoriť licenčnú zmluvu pre každý spôsob použitia. Zmluva nemusí byť samostatná, stojaca vedľa zmluvy o dielo, časté sú aj prípady, kedy dochádza k uzatváraniu zmlúv zmiešaných, obsahujúcich v sebe prvky zmluvy o dielo a zmluvy licenčnej.

Napriek načrtnutému názoru, že u diela na objednávku je prirodzené a žiadúce, ak je licencia objednávateľovi (i keď len v miere obmedzenej účelom zmluvy o dielo) dispozitívne poskytnutá priamo zákonom, deje sa tak len v prípade, že osoba autora a zhotoviteľa diela splýva v jednu. V ostatných prípadoch (napr. u zamestnaneckých diel, kde majetkovými právami disponuje zamestnávateľ, a nie autor samotný) nie je možné úpravu diela vytvoreného na objednávku podľa AZ použiť. Uvedenú interpretáciu možno podložiť jednoduchým jazykovým rozborom znenia §61 odst. 1.: „Ak je dielo autorom vytvorené na základe zmluvy o dielo (dielo vytvorené na objednávku), platí, že autor poskytol licenciu k účelu vyplývajúcej zo zmluvy, ak nie je zjednané inak.“. Komentárová literatúra končí rozbor danej otázky strohým konštatovaním, že tomu tak je, avšak po príčinách rozdielnej úpravy ďalej nepátra. Autor tejto práce sa domnieva, že uvedené rozdelenie je neopodstatnené a záujem objednávateľa použiť autorské dielo k účelu vyplývajúcej zo zmluvy trvá bez ohľadu na fakt, či je právo zriaďovať licenčné oprávnenie v rukách autorových, alebo v rukách iných.

Pre prípad nedostatku inej dohody AZ upravuje ďalšie nakladanie autora-zhotoviteľa s dielom, ktoré vytvoril pre iného na objednávku. Zásadne platí, že autor dielo môže naďalej používať buď sám, alebo inému k jeho použitiu zriaďovať licenciu. Uvedený postup je však korigovaný korektívom „oprávnených záujmov objednávateľa“, s ktorým nesmie byť tento v rozpore. Čo to oprávnené záujmy spotrebiteľa sú, to bude potrebné posudzovať individuálne, od prípadu k prípadu. Ak si objednávateľ chce zachovať exkluzivitu na použitie ním objednaného diela, je vhodné uzatvoriť s autorom výhradnú a výlučnú licenčnú zmluvu.

AZ rozširuje použitie práve načrtnutej úpravy aj na prípad, kedy je autorské dielo

vytvorené autorom ako súťažiacim vo verejnej súťaži (či už podľa občianskeho, alebo obchodného práva). Naopak, ak je predmetom zmluvy o dielo počítačový program alebo databáza, ale aj kartografické dielo, a tieto nie sú dielami kolektívnymi, považujú sa podľa §58 odst. 7 AZ za diela zamestnanecké. Objednávateľovi je v tomto prípade zákonom priznané postavenie zamestnávateľa, stáva sa tak automaticky vykonávateľom majetkových práv k dielu (to však len v prípade, že sa strany nedohodli inak). Použitie §61 AZ je v tomto prípade zákonom vylúčené.

4.7 Zmluvy uzatvárané kolektívnym správcom

Do znenia AZ sa narozdiel od predošlého stavu dostala aj úprava tzv. „kolektívnej správy práv“, ktorá bola pred účinnosťou nového AZ sústredená v samostatnom zákone⁴⁵. Ak hovoríme o kolektívnej správe práv, je treba povedať, akú činnosť týkajúcu sa akých práv máme vlastne na mysli. Slovom zákona, ide o zastupovanie väčšieho počtu osôb, ktorým prislúcha

- a) majetkové právo autorské alebo majetkové právo súvisiace s majetkovým právom autorským
- b) zo zákona oprávnenie k výkonu majetkových práv k dielu
- c) zo zmluvy výhradné oprávnenie k výkonu práva kolektívne spravovaného pre celú dobu trvania majetkových práv a aspoň pre územie ČR s právom poskytnúť podlicenciu

(ďalej len „nositelia práv“) k ich spoločnému prospechu, a to pri výkone ich majetkových práv ku zverejneným alebo na zverejnenie ponúknutým dielam, umeleckým výkonom, zvukovým a zvukovo-obrazovým záznamom (ďalej len „predmety ochrany“), pokiaľ iný než kolektívny výkon týchto práv je nedovolený alebo neúčelný. Táto zdanlivo obtiažna formulácia ponúkne po rozbore jej jednotlivých častí pomerne presnú predstavu o tom, čo je to kolektívna správa práv.

V prvom rade ide o zastupovanie pri výkone majetkových práv prislúchajúcich „nositeľom práv“. To má formu zastúpenia nepriameho, čo znamená, že kolektívny správca koná svojím menom, avšak na účet zastúpeného (na rozdiel od zastúpenia priameho, kde zástupca koná menom a na účet zastúpeného). Zastúpeným je v prípade kolektívnej správy „nositeľ práv“, čo je zákonodarcom vytvorená skupina, do ktorej tento zaradil predovšetkým autorov a iných majiteľov majetkových práv, ich právnych

⁴⁵ Z. č. 237/1995 Sb.

nástupcov, osoby disponujúce majetkovým právom súvisiacim s právom autorským, osoby vykonávajúce majetkové právo zo zákona (napr. zamestnávateľa) a osoby, ktoré licenčnou zmluvou nadobudli oprávnenie k výkonu práva kolektívne spravovaného pre celú dobu trvania majetkových práv, aspoň pre územie ČR a majú na základe tejto zmluvy právo poskytovať podlicencie (čím sa viacmenej stávajú pánmi nad majetkovými právami). Z uvedeného vyplýva, že okrem autorských práv sa kolektívna správa zaoberá aj právami s autorským právom súvisiacimi, tie však nie sú predmetom tejto práce a preto im ďalej nebude venovaná zvláštna pozornosť.

Ekonomický aspekt úpravy kolektívnej správy práv sa premieta do faktu, že takto spravované môžu byť výlučne práva majetkové, nie už však osobnostné. Ďalej je z dikcie dotknutých ustanovení AZ zrejmé, že kolektívna správa má dve základné formy, a to povinnú (ktorá je organizácii zabezpečujúcej kolektívnu správu – kolektívnemu správcovi zverovaná zo zákona) a formu ovládanú kritériom účelnosti, kde je správa vykonávaná predovšetkým na zmluvnom základe.

Práve uvedený náčrt podstaty kolektívnej správy práv zároveň vymedzuje okruh autorskoprávných zmlúv, ktoré môžu byť v súvislosti s jej výkonom uzatvárané. Na jednej strane tak stoja zmluvy medzi autorom a kolektívnym správcom o tom, či a ako bude kolektívna správa majetkového práva vykonávaná (to neprichádza do úvahy u práva povinne kolektívne spravovaného, pretože tu dochádza k zastúpeniu autorov kolektívnym správcom priamo zo zákona), na strane druhej zasa zmluvy medzi kolektívnym správcom a používateľom (alebo používateľským združením), ktorými sa „predmety ochrany“ sprístupňujú verejnosti k použitiu. Podľa toho, či sa zriaďuje oprávnenie k jednotlivému predmetu ochrany, alebo k jeho súboru spravovanému príslušným kolektívnym správcom, hovoríme o licenčných zmluvách k individuálne určenému predmetu ochrany alebo o zmluvách hromadných. Ak na strane používateľa stojí nie jednotlivá osoba, ale ich združenie, AZ hovorí o zmluvách kolektívnych. Obsah všetkých týchto zmlúv bude často nie nepodobný typovej licenčnej zmluve, avšak s niektorými odlišnosťami charakteristickými pre oblasť kolektívnej správy práv. Okrem toho sa uplatní tiež výnimka zo všeobecnej zásady zmluvnej voľnosti, presnejšie slobody rozhodnutia či (a za akých podmienok) uzatvoriť zmluvu. O podstate tejto výnimky (ktorá spočíva v kontraktačnej povinnosti kolektívneho správcu) bude pojednané v samostatnej časti diplomovej práce.

4.7.1 Zmluva o zastupovaní autorských majetkových práv

Ako už bolo uvedené vyššie, kolektívna správa práv sa v českej právnej úprave vyskytuje v dvoch základných formách – jednak sú tu práva povinne kolektívne spravované (odpoveď na otázku, ktoré to sú, dáva AZ taxatívnym výpočtom v § 96), u ktorých individuálny výkon uvedených majetkových práv neprichádza do úvahy, keďže ich kolektívny správca spravuje „*ex lege*“. Naproti tomu stojí kolektívna správa majetkových práv dobrovoľná, položená na zmluvnom základe. Tu už jednotliví autori nevstupujú do právneho vzťahu medzi sebou a kolektívnym správcem z vôle zákonodarcu, ale z vôle vlastnej. Deje sa tak pomerne často z toho dôvodu, že individuálny výkon práv je obvykle nielen obtiažne vykonateľný, ale niekedy rovno nemožný. Autor ako slobodný umelec nemôže disponovať takým obslužným aparátom, aby bol schopný odsledovať a náležite zmluvne či sankčne podchytiť všetky použitia svojho diela na danom území. Naopak, kolektívny správca ako osoba, ktorá má na výkon kolektívnej správy v danej oblasti prakticky monopol⁴⁶ a jednou z jeho hlavných činností je práve kolektívna správa, má okrem potrebných skúseností aj príslušné hmotné a personálne zabezpečenie, a môže tak majetkové práva spravovať omnoho efektívnejšie. Preto je pre autora veľmi výhodné zmluvne preniesť toto svoje právo na kolektívneho správcu. Účelnosť stavu, kedy majetkové práva autorov vykonáva kolektívny správca, je tiež viditeľná v situácii, v ktorej používateľ má záujem uzatvoriť platné licenčné zmluvy na väčší počet autorských diel a namiesto zdĺhavého vyhľadávania, kontaktovania a zmluvného vyjednávania s jednotlivými autormi sa obráti priamo na kolektívneho správcu samotného a o použití diel sa dohodne s ním. Netreba zabúdať na fakt, že napríklad pri reprodukcii hudby sa prehratím jednej skladby obvykle nejedná o jedno použitie jedného diela, ale o použitie diel viacerých (text a hudba bývajú rôznymi dielami rôznych autorov, k tým ďalej pristupuje majetkové právo výkonného umelca – speváka ako právo s autorským právom súvisiace). Autor o svoje majetkové právo však neprichádza a na základe zmluvy uzatvorenej s kolektívnym správcem je (podľa spôsobu výpočtu uvedenom v zmluve medzi ním a správcem) konečným adresátom odmeny za použitie.

Zmluva o zastupovaní majetkových autorských práv nie je v legislatíve upravená ako zmluvný typ, ide teda o zmluvu nepomenovanú. Po splnení všeobecných podmienok OZ vyplývajú ďalšie zmluvné ujednania z povahy príslušného majetkového práva a

⁴⁶ vid' znenie §98 odst. 6 písm. c)

kolektívnej správy ako takej. Okrem rozsahu zastúpenia z hľadiska spôsobov použitia strany do znenia obvykle ponímajú ustanovenia o okruhu spravovaných diel, spôsobe určenia a výplaty autorských odmien, režijných odmenách pre kolektívneho správcu a ďalších právach a povinnostiach oboch zmluvných strán. Býva pravidlom, že kolektívni správcovia poskytujú autorom návrhy zmlúv už predpripravené, ide teda o tzv. zmluvy formulárové. Pre ne je obvyklé, že silnejšia zmluvná strana (v tomto prípade kolektívny správca) predkladá autorovi hotový zmluvný text s niekoľkými miestami na doplnenie, avšak výrazné zmeny oproti predloženému zneniu nie sú zväčša možné⁴⁷. Tento fakt je korigovaný povinnosťou kolektívneho správcu prevziať zastupovanie autora za obvyklých podmienok. Ide tak o ďalšie z miest, na ktorých AZ stanovuje kontraktačnú povinnosť, takú neobvyklú pre súkromnoprávne vzťahy. Výpočet práv a povinností, ktoré je možné do zmluvy o zastupovaní majetkových autorských práv poňať, môže načrtnúť znenie §100 AZ, ktorý vymenúva zákonné povinnosti kolektívneho správcu voči obom hlavným stranám zainteresovaným na použití diela, t.z. ako používateľom a ich združeniam, tak aj samotným autorom (a práve vymedzenie vzťahu autor – kolektívny správca je určujúce pre získanie predstavy o možnom obsahu autorskoprávnych zmlúv o zastúpení).

4.7.2 Licenčná zmluva k individuálne určenému predmetu ochrany

Napriek tomu, že kolektívny správca obvykle poskytuje oprávnenie k použitiu hromadne určeného okruhu diel formou hromadnej či kolektívnej zmluvy, vylúčené nie je ani uzatvorenie licenčnej zmluvy k individuálne určenému predmetu ochrany. Nezáleží na tom, či ide o právo kolektívne spravované povinne (teda zo zákona), alebo zmluvne. V oboch prípadoch je spravidla jedinou osobou oprávnenou licenčné zmluvy uzatvárať práve kolektívny správca. Výnimku by mohol tvoriť prípad, v ktorom by si kolektívny správca a autor v zmluve o zastupovaní majetkových práv zjednali, že aj autor sám má naďalej oprávnenie licenčne nakladať so svojím dielom. Nakoľko však kolektívni správcovia ponúkajú autorom na uzatvorenie tzv. formulárové zmluvy obsah ktorých sa zväčša nemení, a do týchto zmlúv býva pravidelne poňaté výlučné oprávnenie kolektívneho správcu uzatvárať s používateľmi licenčné zmluvy a autor sám sa zaväzuje toto svoje majetkové právo nevykonávať, nebýva spomenutá možnosť obvyklá. Autor tiež nemôže sám vykonávať tie majetkové práva k predmetom ochrany, ktoré sú zo zákona

⁴⁷ viď príloha č. 4

zverené kolektívnemu správcovi a ich kolektívna správa je povinná.

Kolektívny správca má pri jednaní o licencií s používateľom k dispozícii (až na niektoré výnimky) všetky modalities, ktoré sú mysliteľné pri uzatváraní typovej licenčnej zmluvy podľa autorského zákona. Jednou z takých výnimiek je možnosť uzatvoriť výhradnú licenčnú zmluvu. AZ hovorí jednoznačne v §101 odst. 8, že kolektívny správca je oprávnený poskytovať používateľovi oprávnenie k výkonu práva použiť predmety ochrany len ako nevýhradné. Toto tvrdenie je však jednoznačné len potiaľ, kým si uvedomíme, že je zaradené v rubrike „kolektívne a hromadné zmluvy“, kde sa nachádza podobné ustanovenie skutočne oprávnené (bolo by totiž proti zmyslu kolektívnej správy udeľovať výhradnú licenciu k celému repertoáru tak, ako je to uvedené v ďalšom texte). Na otázku, či je však možné udeliť výhradnú licenciu k individuálne určenému predmetu ochrany, nie je odpoveď zrejímavá. Na jednu stranu ide vlastne len o obdobu udelenia výhradnej licencie priamo autorom, na strane druhej však vyjadrenia niekoľkých oslovených kolektívnych správcov (a to ako z oblasti hudobnej, tak i výtvarnej) svedčia o tom, že ani pri zmluvnom zastupovaní majetkových práv títo nepristupujú k uzatváraniu výhradných licenčných zmlúv k individuálne určeným predmetom ochrany, a poskytujú len licencie nevýhradné. Ak vyložíme znenie §101 odst. 8 extenzívne, je možné sa prikloniť k názoru, že kolektívny správca nemôže udeľovať výhradné licencie nielen v prípade zmlúv hromadných a kolektívnych, ale ani u licenčných zmlúv k individuálne určenému predmetu ochrany.

4.7.3 Hromadná zmluva

Najobvyklejším druhom licenčných zmlúv uzatváraných medzi jednotlivými kolektívnymi správcami a používateľmi sú zmluvy hromadné⁴⁸. Tie sú spolu s kolektívnymi zmluvami upravené v §101 AZ, ktorý patrí do štvrtej hlavy venujúcej sa kolektívnej správe práv. Zaradenie je logické z toho dôvodu, že účasť kolektívneho správcu je v tomto právnom vzťahu nevyhnutná, pretože len ten má ako právne, tak i ostatné prostriedky na zabezpečenie spravodlivého rozdelenia licenčných odmien autorom. Hromadnými zmluvami kolektívny správca, na rozdiel od zmlúv k individuálne určenému predmetu ochrany, poskytuje používateľovi oprávnenie použiť všetky predmety ochrany, ku ktorým spravuje majetkové právo. Súhrn všetkých diel

⁴⁸ viď príloha č. 5

spravovaných jedným kolektívnym správcom sa v praxi nazýva „*repertoár*“⁴⁹. Dopredu často nie je možné určiť, ktoré diela nakoniec používateľ použije (napr. púšťanie hudby z rádia v obchode), preto je preňho takto zjednaný prístup ku kompletnému repertoáru kolektívneho správcu veľmi výhodný.

Znenie AZ takéto zvýhodnenie na druhej strane vyvažuje povinnosťou uzatvárať hromadné zmluvy písomne. Inak by bola takáto zmluva neplatná, a to absolútne. Kolektívny správca má ďalej právo požadovať od jednotlivých používateľov údaje, na základe ktorých môže určiť spravodlivé rozdelenie odmien medzi jednotlivých autorov. Netreba zabúdať, že kolektívny správca je pri výbere spolukontrahenta obmedzený povinnosťou uzatvárať zmluvy podľa §100 odst. 1 písm. h). Výnimku z tejto povinnosti uvádza znenie §101 odst. 3, podľa ktorého kolektívny správca nemusí uzatvoriť zmluvu, ak by to bolo v rozpore s oprávnenými spoločnými záujmami nositeľov práv, a rovnako ak ide o návrh na uzatvorenie zmluvy, ktorou má byť poskytnuté oprávnenie vzťahujúce sa k predmetu ochrany určenému jednotlivo, ak by bolo uzatvorenie zmluvy v rozpore s oprávnenými záujmami nositeľa práv k takému predmetu ochrany. Táto výnimka je odôvodnená rozumným usporiadaním vzťahov, pretože v prípade výkonu kolektívnej správy práv v rozpore so záujmami ich nositeľov by narozdiel od jej pôvodného zámeru došlo ku konaniu v neprospech autora.

Kontraktačnej povinnosti sa blíži obmedzenie kolektívneho správcu uložené zákonodarcom, na základe ktorého nesmú byť používateľom ukladané také obmedzenia, ktoré presahujú rámec ochrany stanovenej AZ. Toto ustanovenie je však pomerne vágne, a preto bude jeho prípadný výklad závisieť často až na rozhodnutí súdu. Pre hromadné licenčné zmluvy sa inak použijú všeobecné ustanovenia o autorskoprávnej typovej licenčnej zmluve, pokiaľ autorský zákon neustanoví inak, alebo pokiaľ to nevyučuje povaha týchto zmlúv. Takou výnimkou je tu predovšetkým povinnosť nadobúdateľa licenciu využiť, ktorá v prípade licenčnej zmluvy povahovo neplatí⁵⁰. Zvláštnu výhodu môžu využiť používatelia (prípadne ich združenia), ktorí uzatvoria licenčnú zmluvu k predmetom ochrany a spôsobom použitia uvedeným v §101 odst. 9. V tom prípade platí, že môžu využiť nielen diela autorov (či iných nositeľov práv) zmluvne zastupovaných, ale aj ostatných, ktorí sa tak považujú za zastupovaných zo zákona. Toto ustanovenie zvyšuje právnu istotu používateľov, ktorí tak nemusia pátrať po tom, ku ktorým dielam

⁴⁹ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

⁵⁰ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

sú majetkové práva spravované daným kolektívnym správcom a oprávňuje ich k použitiu všetkých diel daného druhu. Používatelia majú tiež v prípade, ak musia uzatvoriť licenčnú zmluvu s viac ako dvoma kolektívnymi správcami, oprávnenie požadovať po nich, aby poverili uzatvorením jedinej zmluvy spoločného zástupcu (§101odst. 11). Takéto poverenie musí mať formu písomnej zmluvy podľa §97 odst. 5 a 6.

4.7.4 Kolektívna zmluva

Označením kolektívne zmluvy nazýva vo svojom § 101 odst. 4 AZ tie hromadné zmluvy, kde má kolektívny správca za spolukontrahenta nie používateľa – jednotlivca, ale ich združenie⁵¹. Platí pritom predpoklad, že takáto právnická osoba združujúca používateľov by ich mala združovať nezanedbateľný počet, aby bolo možné uzatvorenie kolektívnej zmluvy spravodlivo požadovať, inak má kolektívny správca právo odmietnuť uzatvorenie zmluvy a neplatí preňho kontraktačná povinnosť uvedená v §100 odst. 1 písm. h). Zvláštnosťou týchto zmlúv je fakt, že ako zmluvné strany tu vystupujú osoby, ktoré primárne nezastupujú záujmy svoje vlastné, ale záujmy osôb nimi zastúpených, prípadne v nich združených. Na strane poskytovateľa licencie je tak kolektívny správca, ktorý obhospodaruje majetkové práva autorov, na strane druhej zase právnická osoba združujúca používateľov. AZ explicitne ustanovuje, že z kolektívnej zmluvy vznikajú práva a povinnosti voči kolektívnemu správcovi priamo jednotlivým združeným používateľom, ich ďalšia činnosť smerujúca k získaniu oprávnenia k použitiu diela tak nie je nutná. Stačí teda, ak sú členmi združenia ktoré vystupuje ako zmluvná strana kolektívnej zmluvy. Pre kolektívne zmluvy, podobne ako pre zmluvy hromadné, platí, že musia byť uzatvorené písomne, inak sú neplatné.

4.7.5 Sprostredkovatelia kolektívnych a hromadných zmlúv

Podobne ako návrhy na uzatvorenie zmluvy o zastupovaní majetkových práv ponúkané kolektívnymi správcami autorom, tak aj návrhy licenčných zmlúv pre používateľov majú často podobu formulárových zmlúv. Z toho vyplýva faktická nemožnosť používateľov meniť obsah predkladaného návrhu. Postavenie právnických osôb združujúcich používateľov je síce o niečo silnejšie, no napriek tomu ide stále o vzťah nerovnovážny. Práve ako opatrenie proti zneužívaniu silnejšieho postavenia kolektívneho správcu bol do AZ zavedený inštitút sprostredkovateľov kolektívnych a

⁵¹ vid' príloha č. 6

hromadných zmlúv. AZ v §102 stanovuje podmienky pre výkon funkcie sprostredkovateľa a určuje postup, ktorý sa použije ak sa jedna alebo obe strany rozhodnú využiť jeho služby. Internetové stránky Ministerstva kultúry ČR, ktoré vedie zoznam sprostredkovateľov, ponúkajú v súčasnosti tri mená.

Sprostredkovateľ sa do procesu kontraktácie zapojí buď na základe dohody oboch strán, alebo na písomnú žiadosť jednej zo strán. Ak sa na osobe sprostredkovateľa strany nedohodnú do 30 dní, určí ho ministerstvo do 14 dní od predloženia žiadosti o jeho určenie.

Strana, ktorá sa na sprostredkovateľa obrátila, má uviesť dovtedajší stav jednaní a uviesť prípadné ďalšie návrhy. Sprostredkovateľ môže jednania usmerňovať, pomáhať stranám či predkladať vlastné návrhy (a to do 30 dní od predloženia žiadosti). Ak k návrhu podanému sprostredkovateľom strany nepodajú do 30 dní námietky, považuje sa tento za prijatý. Odmenu a náhradu nákladov hradia strany sprostredkovateľovi rovným dielom. Aby bol splnený účel, pre ktorý bol inštitút sprostredkovateľa zavedený, je treba úpravu vykladať tak, že ak jedna zo strán požiada o využitie jeho služieb, druhá strana sa musí tejto požiadavke podvoliť⁵². Osoba kolektívneho správcu má významné postavenie aj v procese dodatočného uzatvorenia licenčnej zmluvy používateľom, ak tento súhlasí s jeho využitím k napraveniu protiprávneho stavu, ktorý spôsobil použitím diela bez platne uzatvorenej licenčnej zmluvy (§100a).

4.8 Autorskoprávne zmluvy pri mnohosti autorov

Okrem autorského diela vytvoreného jediným autorom v praxi dochádza i k tvorbe diel, na ktorých sa podieľalo viacero tvorcov. Okrem diela spoluautorov môže vzniknúť i dielo zamestnanecké či kolektívne, pričom pre každé z nich sa uplatňujú o niečo odlišné pravidlá nakladania so samotným dielom. Predtým, ako bude poukázané na jednotlivé odlišnosti, je však treba zdôrazniť, že v niektorých prípadoch, ktoré zdanlivo môžu navodzovať predstavu spoluautorstva, buď jedna zo zúčastnených osôb spoluautorom vôbec nie je, alebo jej spoločná činnosť s inou osobou nedáva vzniknúť spoluautorskému dielu. Spoluautorom podľa §8 AZ tak nie je ten, kto ku vzniku diela prispel len poskytnutím pomoci či rady technickej, administratívnej, alebo odbornej povahy, alebo poskytnutím dokumentačného alebo technického materiálu, alebo kto iba

⁵² Chaloupková, H., Holý, P. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související. Komentář. 3. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2007

dal podnet ku vzniku diela. Spomenuté činnosti totiž obvykle nevykazujú znaky jedinečnej tvorivej činnosti takto pomáhajúcej osoby, a preto túto za (spolu)autora nemožno považovať.

Ďalej tiež za spoluautorské dielo nemožno považovať také dielo, ktoré vznikne spojením iných autorských diel. Pre spoluautorské dielo musí platiť, že jednotlivé príspevky doňho nie sú schopné samostatného použitia. Tieto zásady vyjadruje AZ v § 8 odst.1, kde sa výslovne ustanovuje že spoluautorské dielo je dielom jediným. Naproti tomu, v spojenom diele je obvykle možné rozoznať a oddeliť jednotlivé príspevky doňho, pričom tie ani takto osamostatnené nestrácajú povahu autorského diela (napr. spojenie textu a hudby v populárnej piesni).

4.8.1 Zmluva upravujúca vzťahy medzi spoluautormi

Zo znenia AZ je zrejmé, že spoluautori sú z úkonov týkajúcich sa svojho diela oprávnení aj povinní spoločne a nerozdielne. Čo sa týka výnosov zo spoločného diela, dispozitívne sa ustanovuje ich pomernosť ku vkladom do diela. Ak tieto nie je možné určiť, platí, že podiely na spoločných výnosoch sú rovnaké.

V takej komplikovanej oblasti, akou medziludské vzťahy nepochybne sú, sa javí zákonná úprava ako nedostatočná, a preto sa nedá neodporučiť podrobnejšia zmluvná úprava vzťahov medzi spoluautormi. Takáto zmluva nie je v AZ uvedená ako zmluvný typ, preto najčastejšie pôjde o zmluvu nepomenovanú. Do jej znenia je možné poňať úpravu najrôznejších otázok, ktoré sa môžu pri tvorbe a použití spoluautorského diela vyskytnúť. Či už ide o úpravu odlišného pomeru výnosov z diela (oproti dispozitívnej zákonnej úprave), povinnosť na diele spolupracovať, alebo podmienky pre udeľovanie licencií, všetko sú to prvky, ktorých zmluvné zakotvenie môže priniesť do vzťahu medzi spoluautormi vyšší stupeň právnej istoty.

Pohľad na §8 odst. 4 AZ prezradí, že pri nakladaní so spoluautorským dielom sa uplatňuje princíp jednomyselnosti. V prípade spoluautorov sa teda neuplatní princíp väčšinový, tak ako je známy z občianskeho práva (väčšina počítaná podľa podielov). Vyžadovaná je tak súčinnosť všetkých spoluautorov. Dosiahnuť je ju možné aj splnomocnením jedného z nich, aby s dielom v mene všetkých nakladal (pravidlá je opäť rozumné určiť zmluvne). Nesúhlas jedného z autorov s nakladaním s dielom určitým spôsobom je možné prelomiť výrokom súdu nahradzujúcim prejav jeho vôle, podmienky

pre jeho vydanie budú upresnené v časti venujúcej sa kontraktnej povinnosti v oblasti zmluvného autorského práva.

4.8.2 Zmluva upravujúca režim zamestnaneckého diela

Pre prípad, keď zamestnanec (alebo osoba v obdobnom pomere – služobnom, či pracovnom medzi družstvom a jeho členom) vytvorí dielo k splneniu svojich povinností vyplývajúcich z takého pomeru, priznáva AZ v § 58 odst. 1 AZ výkon majetkových práv nie autorovi samotnému, ale jeho zamestnávateľovi. Deje sa tak z ekonomických príčin, keď zamestnávateľ autorovi obvykle poskytuje potrebné vybavenie a hlavne náhradu životných nákladov vo forme platu, aby sa autor mohol plne sústrediť na tvorbu diela. Autorov zisk je v tomto prípade plat, a investícia zamestnávateľa sa mu vracia vo forme možnosti výkonu majetkových práv k takto vytvorenému zamestnaneckému dielu. Táto úprava je však dispozitívna, autor si so svojím zamestnávateľom (či už v rámci pracovnej zmluvy, alebo samostatnej nepomenovanej zmluvy) môže dohodnúť odlišný režim. Dá sa predpokladať, že takejto úprave vzťahov by zamestnávateľ nebol naklonený, a to z práve načrtnutých ekonomických dôvodov.

Ďalšou záležitosťou, ktorú je možné zmluvne opraviť odchyľne od zákona, je autorov nárok na primeranú dodatočnú odmenu pre prípad, ak by vykonávateľ majetkových práv dosiahol na základe autorovho diela zisk nepomerne vyšší, ako by bola odmena (väčšinou vo forme mzdy) vyplatená autorovi. Táto skutočnosť sa dopredu totiž obvykle nedá odhadnúť, a preto vyznieva podobné pravidlo spravodlivo. Naopak, dispozitívne je toto ustanovenie zákonom vylúčené pri tvorbe počítačových programov, databáz a kartografických diel.

Zaujímavou možnosťou je právo zamestnávateľa postúpiť právo výkonu majetkových práv na tretiu osobu. Nejde tak len o udelenie splnomocnenia na správu práv, ale priamo zbavenie sa týchto majetkových práv. Súhlas autora s takýmto postúpením nie je nutný vtedy, ak na tretiu osobu prejdú v rámci predaja podniku. Inak je tomu v prípade, ak podnik majiteľa nemení a s majetkovými právami k dielu sa zaobchádza ako s majetkovou hodnotou, ktorú chce zamestnávateľ scudziť. Vtedy už AZ súhlas autora k takémuto konaniu vyžaduje. Nie je určené, či má byť súhlas daný predom, vo vzťahu ku všetkým prípadným postupníkom, alebo „*ad-hoc*“ pre daný prípad. Zamestnávateľa však spravidla budú mať záujem získať súhlas od autora už pred

uzatvorením pracovnej zmluvy, alebo súčasne s ním.

Jednou z ďalších oblastí, kde je možné dohodnúť sa na postupe odlišnom od znenia v AZ, je úprava možnosti zamestnávateľa zamestnanecké dielo zverejniť, upraviť, spracovať či preložiť, spojiť s dielom iným, zaradiť do diela súborného, uviesť dielo na verejnosť pod svojím menom, či dokončiť dielo autora ak sa pracovný vzťah skončí predčasne alebo ak existujú obavy, že ho autor nedokončí včas v súlade s potrebami zamestnávateľa. Ku všetkým uvedeným činnostiam je zamestnávateľ totiž oprávnený zo zákona, avšak autor má vždy možnosť zmluvne vylúčiť tieto jeho práva.

AZ zakotvuje aj nárok autora, ktorý má pri nedostatočnom využívaní majetkových práv k svojmu dielu zo strany zamestnávateľa od tohto možnosť požadovať, aby mu bola za obvyklých podmienok k jeho dielu udelená licencia. Ten tak nemusí urobiť len v prípade, ak na jeho strane existuje závažný dôvod pre odmietnutie.

Všetky práve načrtnuté otázky si autor a jeho zamestnávateľ, z dôvodu vhodnosti či väčšej právnej istoty, môžu upraviť zmluvne, najlepšie v zmiešanej zmluve pracovnej a inomínatnej. Zamestnávateľ bude spravidla v silnejšej pozícii, ako strana ekonomicky silnejšia, poskytujúca autorovi možnosť vytvárať diela, ktorých tvorbu by si inak dovoliť nemohol. Tomu, aj keď obvykle majetkové práva k svojmu dielu zostanú mimo jeho dosahu, stále zostávajú práva osobnostné, ktoré môžu do budúcnosti poslúžiť ako dobrá vizitka pre získanie zaujímavejšieho zamestnania a silnejšej pozície do zmluvných jednaní.

4.8.3 Zmluvná úprava vzťahov medzi autormi kolektívneho diela

Kolektívne dielo je upravené v § 59 AZ. Jeho praktický význam spočíva vo fakte, že vedúci autorského kolektívu (za predpokladu že sú splnené ostatné znaky kolektívneho diela) sa fakticky dostáva do pozície zamestnávateľa, tak ako je upravená v ustanoveniach o zamestnaneckom diele (so všetkými výhodami s tým spojenými).

Medzi predpoklady, ktoré musia byť splnené, patrí fakt, že na kolektívnom diele sa podieľa viac autorov a že dielo je vytvárané z podnetu a pod vedením fyzickej alebo právnickej osoby a na verejnosť uvádzané pod jej menom. Nutným predpokladom je skutočnosť, že jednotlivé príspevky do kolektívneho diela nie sú schopné samostatného použitia. Všetky práve uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne, aby dielo bolo možné zaradiť do kategórie diel kolektívnych.

Možnosti, ako si upraviť vzťahy medzi vedúcim kolektívom a jednotlivými autormi vyplývajú z faktu, že na kolektívne diela zákonodarca vztiahol režim diel zamestnaneckých, a preto možno uvažovať o podobných zmluvných ujednaniach, ako tomu bolo u zmluvy medzi autorom a jeho zamestnávateľom.

Napriek výhodám, ktoré využitie režimu kolektívnych diel ponúka, nie je tento v praxi často využívaný kvôli obave z jeho nesprávneho použitia⁵³, a preto je možné predpokladať jeho vypustenie zo znenia AZ v niektorej z ďalších novelizácií⁵⁴.

5. Kontrakčná povinnosť

Napriek faktu, že autorské právo svojou povahou i zaradením patrí do sféry práva súkromného, nevyšlo sa niekoľkým zásahom do súkromnoprávných zásad. Jedným z najzreteľnejších je princíp kontrakčnej povinnosti (nazývaný aj zmluvný prímus), ktorý predstavuje povinnosť jednej zo strán autorskoprávneho vzťahu za uvedených podmienok uzatvoriť zmluvu (strana teda nemá na výber, či zmluvu uzatvorí alebo nie), čím je prelomená základná zásada súkromného práva – zásada zmluvnej voľnosti a v jej rámci zásada slobodného výberu spolukontrahenta či rozhodnutia, či zmluvu uzatvorí alebo nie. Takúto zmenu si vyžiadali rôzne okolnosti, o ktorých bude samostatne pojednané v ďalšom texte.

5.1 Spoluautori

Pre dielo spoluautorov je typické, že sa považuje za dielo jediné. Následkom toho sa aj spoluautorské právo považuje za právo nedeliteľné a jediné, a preto je v AZ zakotvený princíp jednomyselnosti pri rozhodovaní autorov o nakladaní s dielom⁵⁵. Z uvedeného vyplýva, že občas môže medzi spoluautormi dôjsť k nezhodám ohľadom nakladania s dielom, a to nielen pri výkone práv majetkových, ale aj osobnostných. Keďže nesúhlas žiadneho z autorov nie je možné prehlasovať, bola do znenia AZ poňatá poisťka proti blokácii výkonu práv vo forme nahradenia súhlasu autora výrokom súdu.

Aby bolo možné vydať rozhodnutie nahrádzajúce prejav vôle jedného z autorov, je nutné splnenie zákonnej podmienky. Tou je kladná odpoveď na otázku, či ten spoluautor,

⁵³ Kříž, J., et al. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1.9.2005. Praha : Linde, 2005

⁵⁴ To predpokladá aj pracovný návrh MK na novelizáciu AZ z 9.7.2010

⁵⁵ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

ktorého vôľa má byť súdom nahradená, bráni nakladaniu s dielom spoluautorov bez vážneho dôvodu. Ak tomu tak je, podmienka sa považuje za splnenú a rozhodnutie je možné vydať. K takému rozhodnutiu je však treba pristupovať citlivo a vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti, pretože nahradením chýbajúceho prejavu vôle brániaceho spoluautora dochádza k následkom, ktoré sa svojou povahou vyrovnávajú kontraktnej povinnosti. Autor tak môže vstúpiť do zmluvného vzťahu aj proti svojej vôli. Takéto obmedzenie princípu zmluvnej slobody je závažným vstupom do subjektívnych práv autora, a preto je treba pristupovať k výkladu ustanovenia §8 odst. 4 reštriktívne⁵⁶.

5.2 Zamestnanecké dielo

Ako už bolo spomenuté, AZ zveruje výkon majetkových práv k zamestnaneckým dielam zamestnávateľovi (za predpokladu, ak si strany v zmluve nedohodnú inak). Ako korektív faktú, že autorovi – zamestnancovi bola možnosť výkonu majetkových práv odňatá, ustanovil zákonodarca pre prípad, že zamestnávateľ vykonáva majetkové práva k zamestnaneckému dielu buď nedostatočne alebo vôbec, právo autora požadovať, aby mu zamestnávateľ za obvyklých podmienok udelil licenciu. Túto povinnosť stanovenú v §58 odst. 3 AZ nemá zamestnávateľ len vtedy, keď na jeho strane existuje závažný dôvod udelenie licencie odmietnuť. Takýmto dôvodom by mohla byť napríklad ochrana obchodného tajomstva, priemyselného vlastníctva alebo iného ekonomického záujmu.

Aj keď to v zákone nie je explicitne uvedené, je možné usudzovať, že podobne ako v ostatných prípadoch sa autor so žiadosťou o nahradenie prejavu vôle môže obrátiť na súd. Je tu zreteľná snaha o vyrovnanie ekonomických záujmov zamestnanca so záujmami zamestnávateľa, keď pri nedostatočnej ekonomickej exploatacii diela má autor v rukách nástroj, ktorým môže túto skutočnosť zmeniť. Zostáva dodať, že rovnakým režimom sa budú riadiť aj diela kolektívne.

5.3 Školské dielo

Zákonodarca definuje školské dielo v § 35 odst. 3 AZ ako dielo vytvorené žiakom alebo študentom k splneniu školských alebo študijných povinností vyplývajúcich z jeho právneho vzťahu ku škole alebo školskému či vzdelávaciemu zariadeniu. Škola často študentovi poskytuje hmotné aj nehmotné prostriedky (knihy a učebnice, prístup k databázam, materiál, odbornú pomoc) a venuje jeho príprave nemalé finančné

⁵⁶ Telec, I., Tůma, P. *Autorský zákon. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2007

prostriedky, preto je spravodlivé požadovať, aby študent, ktorý vytvorí dielo s pomocou týchto prostriedkov poskytol škole k takému dielu licenciu. Škola má podľa §60 odst. 1 právo na udelenie licencie za obvyklých podmienok.

Licencia škole však nevzniká zo zákona, aj v tomto prípade je nutné, aby so študentom – autorom uzatvorila licenčnú zmluvu. Ak by autor uzatvoril zmluvu odmietol, podobne ako tomu bolo u spoluautorov s tým dôvetkom, že by šlo o odmietnutie bez závažného dôvodu, má škola právo obrátiť sa na súd s požiadavkou na nahradenie vôle autora jeho výrokom. Rovnako, ak by autor síce s uzatvorením licenčnej zmluvy súhlasil, ale len za podmienok pre školu nevýhodných (za súčasného naplnenia kritéria neobvyklosti), bolo by porušené zákonné právo školy a tá by sa opäť mohla obrátiť na súd.

Tu už ide o klasický prípad kontraktačnej povinnosti, ktorú má autor vtedy, ak je študentom školy a tá od neho požaduje udelenie licencie (za obvyklých podmienok) k jeho školskému dielu. Na diela, akokoľvek by súviseli s predmetom štúdia, ale nenapĺňali by definíciu školského diela (napr. by neboli vytvorené v k splneniu študijných povinností) sa už povinnosť autora uzatvorit' so školou licenčnú zmluvu nevzťahuje, a preto by bol prípadný návrh na nahradenie prejavu vôle autora súdom zamietnutý.

5.4 Kolektívny správca

Kolektívni správcovia sú vzhľadom na povahu svojej činnosti, ktorá vykazuje určité znaky monopolného postavenia, viazaní viacerými normami, ktoré majú verejnoprávny charakter. Medzi také patrí aj ustanovenie §100 odst. 1 písm. h), ktoré stanovuje povinnosť kolektívnych správcov uzatvárať s používateľmi alebo ich združeniami zmluvy, ktorými sa pre používateľa poskytuje oprávnenie k výkonu práva použiť spravované predmety ochrany a ďalšie zmluvy tam uvedené. K tejto povinnosti je treba pridať zároveň aj zákaz ukladať používateľom predmetov ochrany obmedzenia, ktoré presahujú rámec ochrany stanovenej AZ (§101 odst. 2)⁵⁷. Takto stanovená kontraktačná povinnosť je významným prvkom ochrany proti zneužitiu postavenia kolektívneho správcu, a zároveň dostatočnou poistkou ako pre používateľov tak i pre zastúpených autorov, že jednotlivé diela sa dostanú ku koncovým používateľom a autori tak dosiahnu hospodárske zhodnotenie svojej práce.

⁵⁷ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007

6. Návrhy „*de lege ferenda*“

Právo, ako je známe, je organizmus živý, a najmä v stredoeurópskom priestore podlieha častým zmenám predovšetkým formou novelizácií. Tie reagujú na zmenené požiadavky praxe, napravujú nedôslednosti zákonodarcu či zdokonaľujú právnu úpravu v tom zmysle, že spresňujú aplikáciou pokrivené vyjadrenia či zavádzajú výslovnú úpravu vzťahov, ktoré sa dovtedy riadili len výkladovými pravidlami.

Nie inak je na tom i oblasť autorského práva zmluvného, ktoré aj vzhľadom na pokračujúci technologický pokrok vyžaduje časté zmeny a doplnenia. Každý autor snažiaci sa o rozbor práva, ktoré ešte len má prejsť legislatívnym procesom, však kráča po tenkom ľade, pretože si vopred nikdy nemôže byť istý, či a v akej podobe návrh zákona nakoniec vstúpi v život. Preto bude na tomto mieste z množstva návrhov pozornosť venovaná len jednému z nich, a to návrhu najzaujímavejšiemu, ktorý má za cieľ do AZ zaviesť nový zmluvný typ.

6.1 Zmluva o poskytnutí/postúpení práva výkonu majetkových práv k dielu

Na rozdiel od pôvodcu vynálezu (ako predmetu priemyselného vlastníctva) nemá autor možnosť svoje dielo jednoducho jednorázovo speňažiť prevodom všetkých svojich majetkových práv na iného. Aspoň čiastočnú zmenu oproti súčasnému stavu by mohla priniesť navrhovaná zmluva o poskytnutí/postúpení práva výkonu majetkových práv k dielu, tak ako ju navrhol Ústav práva autorského, práv priemyselných a práva súťažného Právnickej fakulty UK v Prahe.

Navrhované znenie nového §57a:

1. Smlouvou o poskytnutí/postoupení práva výkonu majetkových práv k dílu poskytuje/postupuje autor vykonavateli právo výkonu všech či jednotlivých majetkových práv k dílu a vykonavatel se zavazuje, není-li sjednáno jinak, autorovi za to zaplatit odměnu.
2. Smlouva vyžaduje písemnou formu.
3. Vykonavatel vykonává majetková práva k dílu svým jménem a na svůj účet.

4. Není-li sjednáno jinak, poskytuje autor právo výkonu majetkových práv na celou dobu trvání těchto práv.
5. Práva povinně kolektivně spravovaná (§ 96) vykonává vykonavatel, pokud je předmětem smlouvy poskytnutí práva výkonu těchto práv nebo všech majetkových práv autorských.
6. Ustanovení § 53 a § 58 odst. 1 věta druhá, odst. 2, 4 a 6 se použijí obdobně.
7. Na základě smlouvy o poskytnutí/postoupení práva výkonu k podílu na majetkových právech k dílu spoluautorskému (§ 8) spoluautorem či spoluautory jedinému ze spoluautorů může vzniká právo výkonu majetkových práv k dílu spoluautorskému takovému spoluautorovi.
8. Odstavec 1 až 6 se použije obdobně/přiměřeně též na právo společného výkonu majetkových práv k dílu více autory (§ 8) nebo autorem a vykonavatelem, kterému autor smlouvou poskytne/postoupí právo výkonu pouze k podílu na majetkových právech.

Z uvedeného textu vyplývá, že nejde o pravý (translatívny) prevod majetkových práv k dielu, ale len poskytnutie práva tieto majetkové práva vykonávať. Úprava sa inšpirovala podobnou možnosťou, ktorú má zamestnávateľ ako vykonávateľ majetkových autorských práv k zamestnaneckému dielu. Platný stav, kedy zamestnávateľ má väčšiu voľnosť pri nakladaní s majetkovými právami k dielam svojich zamestnancov než autor sám k svojmu vlastnému (nezamestnaneckému) dielu je totiž len ťažko obhájitelný.

Zmluvnými stranami navrhovanej zmluvy by boli autor a „vykonávateľ“. Ponechaná bola možnosť voľby, či autor poskytne právo k výkonu všetkých majetkových práv, alebo len niektorých z nich. Zmluva je úplatná, zmluvné strany ale majú možnosť dohodnúť sa na opaku. Požiadavka písomnej formy je odôvodnená faktom, že ide o závažný právny úkon týkajúci sa často vysokej hodnoty, preto je takto zvýšená právna istota vítaná.

Vykonávateľ (ak strany nevyužijú oprávnenie dohodnúť sa inak) získava právo

výkonu majetkových práv pre celú dobu ich trvania. Aj preto je odôvodnená ďalšia časť návrhu, a to, že nadobúdateľ vykonáva majetkové práva svojim menom a na svoj účet. Inak by došlo v zmluvných vzťahoch medzi vykonávateľom a tretími osobami k zbytočnému zneprehľadneniu situácie. Čo sa týka práv povinne kolektívne spravovaných, je výslovne uvedené, že tieto vykonávateľ vykonáva len vtedy, ak sú predmetom zmluvy alebo bola zmluva uzatvorená s cieľom poskytnúť oprávnenie k výkonu všetkých majetkových práv.

Navrhovaný odst. 6 na novú zmluvu odkazom vzťahuje tiež niektoré ustanovenia o zamestnaneckých dielach (umožňuje to podobnosť úpravy výkonu majetkových práv v oboch prípadoch) a ustanovenia §53 AZ o možnosti autora odstúpiť od zmluvy pre nečinnosť nadobúdateľa. Úprava odstúpenia je dôležitá najmä preto, že autorovi by podľa odkazovaného §58 odst. 6 náležalo právo na primeranú dodatočnú odmenu, nárok na ktorú však povahovo môže vzniknúť len pri riadnom výkone majetkových práv vykonávateľom.

Nová zmluva by isto našla uplatnenie aj vo vzťahoch medzi spoluautormi, na ktorých navrhovaná úprava myslí a výslovne umožňuje sústredenie výkonu majetkových práv k spoluautorskému dielu v rukách jediného spoluautora. Takým postupom by bolo možné predísť neskorším sporom o spôsob výkonu majetkových práv a prípadnej potrebe obracať sa s návrhom na nahradenie prejavu vôle jedného zo spoluautorov na súd.

Posledný odstavec umožňuje navrhovanú úpravu použiť nielen na jednotlivé majetkové autorské práva, ale aj na ich podiel, čím sa celková variabilita možných riešení ešte zvyšuje.

Navrhovanú úpravu možno hodnotiť kladne, pretože pri zachovaní princípov, na ktorých stojí autorský zákon, zvyšuje dispozičné práva autorov k svojim dielam a stiera nevýhodu, ktorú autori mali v porovnaní so zamestnávateľom ako zákonným vykonávateľom majetkových autorských práv. Okrem práva nechať dielo použiť (udelením licencie) by tak získali väčšiu kontrolu aj nad ostatnými majetkovými právami. Z hľadiska zvyšovania slobody rozhodnutí, ktoré môžu autori činiť vo svojej súkromnej sfére by prijatie návrhu bolo rozhodne krokom vpred.

7. Záver

Záverom treba dodať, že uvedený prehľad zmluvného autorského práva je len náhľadom do komplikovaných, ale pritom zaujímavých vzťahov v oblasti práva autorského. Najväčšia pozornosť bola po vysvetlení úvodných otázok pochopiteľne venovaná typovej zmluve licenčnej, keďže práve ona dáva výraz väčšine ostatných zmlúv, ktoré je možné v skúmanej oblasti uzatvárať. Podoba všetkých ostatných zmlúv tak úzko súvisí s modalitami zmluvy licenčnej, preto je nutné práve tú skúmať a poznať najlepšie. Nezaujímavé však nie sú ani zmluvy uzatvárané v oblasti kolektívnej správy práv, a vzhľadom na vývoj spoločnosti posledných rokov sa dá očakávať, že túto oblasť čaká ďalší plodný rozvoj.

Nakoľko tvorivá zložka ľudskej činnosti zo sveta nikdy nevyumizne, takisto bude vždy existovať aj úprava autorských práv. Otázkou zostáva, aká bude ich ďalšia podoba. Napriek pripravovanému návrhu nového občianskeho zákonníka, ktorý má do tisícov svojich paragrafov poňať aj tie o autorskoprávnej licenčnej zmluve, nie je možné povedať, že by vypracovanie tejto diplomovej práce bolo zbytočné. Právne vzťahy vzniknulé za účinnosti autorského zákona č. 121/2000 totiž zostanú v platnosti, a aj naďalej sa budú riadiť jeho ustanoveniami. Ak by to malo byť len 70 rokov od účinnosti nového občianskeho zákonníka, nebude to málo.

Autor tejto práce napokon upustil od plánovanej komparácie úpravy v Českej republike s úpravou slovenskou, pretože rozsah takého porovnania by pravdepodobne prekročil limity, v ktorých sa je pri vypracovaní diplomovej práce držať. To však nevyklučuje možnosť budúceho spracovania tejto témy, napríklad aj ako práce rigoróznnej.

Zoznam použitých skratiek

AZ – Autorský zákon (121/2000 Sb.)

ESD – Súdny dvor Európske únie

IZ – Insolvenčný zákon (182/2006 Sb.)

MK – Ministerstvo kultúry

OZ – Občiansky zákonník (40/1964 Sb.)

ObchZ – Obchodný zákonník (513/1991 Sb.)

Zoznam použitej literatúry a prameňov (podľa abecedy)

- Dôvodová správa k zákonu č. 121/2000 Sb.
- Eliáš, K. Vlastnické právo. Paradigmata českého pojetí pod zkušebními kamenem kontinentální právní kultury. Právní rádce č. 22, 2005
- Chaloupková, H., Holý, P. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související. Komentář. 3. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2007
- Kříž, J., et al. Autorský zákon: komentář a předpisy související: podle stavu k 1.9.2005. Praha : Linde, 2005
- Pracovní návrh MK na novelizáciu AZ z 9.7.2010
- Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M., a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009
- Švestka, J., Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné. Svazek III. 5. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2009
- Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.
- Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I, II, 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009
- Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2007
- Telec, I. Přehled práva duševního vlastnictví 1. 2. vydání. Brno : Doplněk, 2007
- Telec, I., Tůma, P. Přehled práva duševního vlastnictví 2. Česká právní ochrana. 2. vydání. Brno : Doplněk, 2006
- Tůma, P. Smluvní licence v autorském právu. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007

Zoznam príloh

- Príloha č.1: Licenčná zmluva (získaná z publikácie Holub, M., Vaněk, J., Škárová, M., Tuláček, J. a kol. Vzory smluv a podání. Praha : Linde, 2007
- Príloha č.2: Nakladateľská zmluva (získaná z publikácie Holub, M., Vaněk, J., Škárová, M., Tuláček, J. a kol. Vzory smluv a podání. Praha : Linde, 2007
- Príloha č.3: Podlicenčná zmluva (získaná z publikácie Holub, M., Vaněk, J., Škárová, M., Tuláček, J. a kol. Vzory smluv a podání. Praha : Linde, 2007
- Príloha č.4: Zmluva o zastupovaní majetkových práv (získaná z www.osa.cz)
- Príloha č.5: Hromadná zmluva (získaná z www.osa.cz)
- Príloha č.6: Kolektívna zmluva (získaná z www.cstv.cz)

Uvedené prílohy sa nachádzajú na priloženom CD.

Summary: Contractual copyright law

The aim of this thesis is to analyse the current state of regulation of contractual copyright law in the Czech Republic. I have chosen this topic, because I am an amateur photographer and knowledge of different kinds of contracts dealing with copyright might be very useful for me in the future. Knowing most of details affecting final conditions of the contract is the best way, how to exploit my work well, and, what is even more important, I should be able to answer all of questions concerning copyright to my friends (and, in later, professional life, also to my clients).

The thesis is thematically divided into seven chapters. The first chapter is introductory and outlines all the content, which is to be dealt with in latter text. It attempts to define the position of copyright in the Czech legal system.

Chapter Two focuses on the grounds of contractual techniques and the way of their implementation in the basic civil codex. Furthermore, attention is paid to differences between commercial and civil law, which might be crucial for some side questions of copyright contracts.

In Chapter Three, there is the conception and approach of Czech legislature to copyright described. The dichotomy between personal and property rights of authors is explained as well as the nature of their work. Finally, comparison between authorship and administration of property rights is made.

Chapter Four is divided into several subchapters, each of them deals with one (or one group) of contracts. Firstly, it is the license agreement, from which all other types are derived. Therefore is it described in detail and occupies large portion of this thesis. Other contract types count granting sublicense, transfer of license, contracts settled by collective administrators, contracts settled when there is more than one author, etc.

Chapter Five is concerned with an exception from principles of private law, the obligation to contract. Terms of such obligations are discussed, and situations, in which it is used are listed.

Sixth Chapter is trying to look at one of the drafts, which might be adopted in the future. Specifically, the contract by which administration of all property rights can be transferred to third person (which is not possible by now).

Chapter Seven is the last one, and it summarises the content of the thesis, as well as outlines possible future development of the topic by the author.

Klíčové slová/Keywords

Autorské právo, Zmluvné právo autorské, Licencia

Copyright, Contractual copyright law, License